

Splošni pogoji skrbniških storitev pri poslovanju s finančnimi instrumenti

Splošni pogoji skrbniških storitev NLB d.d. pri poslovanju s finančnimi instrumenti

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen – Splošne informacije o banki in storitvah

(1) Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana (v nadaljevanju: skrbnik),

sedež: Ljubljana, poslovni naslov: Trg republike 2, telefonska številka: +386 (0)1 476 39 00, SWIFT: LJBASI2X, e-naslov: info@nlb.si, spletna stran: www.nlb.si, izdaja te splošne pogoje (v nadaljevanju: splošni pogoji) v zvezi z opravljanjem skrbniških storitev kot pomožnih investicijskih storitev po Zakonu o trgu finančnih instrumentov (v nadaljevanju: ZTFI).

(2) Kontaktni podatki, ki jih skrbnik in stranka potrebitujeta v zvezi s storitvami iz skrbniške pogodbe in splošnih pogojev, se določijo v skrbniški pogodbi.

(3) Skrbnik ima dovoljenje Banke Slovenije, Slovenska cesta 35, 1505 Ljubljana (v nadaljevanju: Banka Slovenije), za opravljanje storitev v zvezi z vrednostnimi papirji po zakonu, ki ureja trg vrednostnih papirjev, na podlagi katerega opravlja naslednje storitve, ki so predmet splošnih pogojev (v nadaljevanju: storitve):

- vodenje skrbniškega računa finančnih instrumentov,
- vodenje skrbniškega denarnega računa,
- poravnava poslov s finančnimi instrumenti,
- zastava prenosljivih vrednostnih papirjev,
- obveščanje o korporativnih akcijah in njihova izvedba,
- uresničevanje glasovalnih pravic iz finančnih instrumentov,
- izvedba izplačila prihodkov iz finančnih instrumentov (dividende, obresti, izplačila ob zapadlosti finančnega instrumenta itd.),
- povračilo davkov,
- menjalniške storitve.

(4) Skrbnik opravlja v zvezi s storitvami iz prejšnjega odstavka tudi druge storitve, ki se ne štejejo za pomožne investicijske storitve po ZTFI, a so z njimi povezane, kot so vodenje evidenc, kontrola in usklajevanje stanj finančnih instrumentov in denarnih sredstev strank s podskrbnikom in centralnim depozitarjem, poročanje nadzornim in drugim organom, izplačilo davčnega odtegljaja itd.

(5) Skrbnik je pri opravljanju storitev pod nadzorom regulatorja trga finančnih instrumentov – Agencije za trg vrednostnih papirjev, Poljanski nasip 6, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: ATVP), in Banke Slovenije.

II. POJMI

2. člen – Pomen pojmov, uporabljenih v splošnih pogojih

Pojmi, uporabljeni v splošnih pogojih, imajo enak pomen kot vsakokrat veljavni ZTFI, če ti splošni pogoji ne določajo drugače.

PREDPISI so vsakokrat veljavni zakonski in podzakonski akti, pravila, politike oziroma postopki in tržne uzance, ki na območju Republike Slovenije in/ali v kraju (oziroma instituciji) opravljanja poslov s finančnimi instrumenti urejajo poslovanje s finančnimi instrumenti.

TARIFA NLB d.d. je vsakokrat veljavna tarifa ali drug akt, s katerim skrbnik določi ceno storitev in opredeli vnaprej znane stroške, povezane s storitvami.

INŠTRUKCIJE so navodila za poravnavo posla, odločitve v zvezi z izvedbo korporativne akcije, odobritve, soglasja ter druga navodila in obvestila, ki jih stranka predloži skrbniku v zvezi s storitvami.

SKRBNIŠKI RAČUN FINANČNIH INSTRUMENTOV je račun nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga skrbnik za račun stranke odpre in vodi v centralnem registru, ali račun skrbnika ali podskrbnika v centralnem depozitu, na katerem skrbnik vodi tuje finančne instrumente strank in za katerega skrbnik vodi poddepo teh finančnih instrumentov.

TUJI FINANČNI INSTRUMENT je finančni instrument, vpisan in voden v centralnem depozitu, ki ni centralni register.

CENTRALNI DEPO je centralni register ali druga evidenca imetnikov nematerializiranih finančnih instrumentov, ki jo centralni depozitar vodi po predpisih države, na območju katere je ta depo ustanovljen, ter vpisi v katero imajo pravne učinke neposredno v razmerju do izdajatelja teh finančnih instrumentov in do tretjih oseb, tako da se imetnik računa, pri katerem so ti finančni instrumenti vpisani, šteje za njihovega zakonitega imetnika.

PODDEPO je evidenca imetnikov nematerializiranih finančnih instrumentov, ki jih skrbnik vodi za račun strank v centralnem depozitu prek svojega računa ali računa podskrbnika. Skrbnik vodi poddepo po Pravilih vodenja poddepoja, objavljenih na skrbnikovi spletni strani.

CENTRALNI REGISTER nematerializiranih vrednostnih papirjev je centralna informatizirana zbirka podatkov, v katero se vpisujejo pravice iz nematerializiranih vrednostnih papirjev, vsakokratni imetniki teh pravic in morebitne pravice tretjih oseb na vrednostnih papirjih. Centralni register vodi centralna klirinško depotna družba (v nadaljevanju: KDD).

PODSKRBNIK je tuja banka oziroma druga nadzorovana finančna institucija, prek katere skrbnik vodi tuje finančne instrumente strank v centralnem depozitu, ki ni centralni register. Podskrbnik opravlja storitve iz prejšnjega stavka na posameznem tujem trgu (lokalni podskrbnik) ali na več tujih trgih (globalni podskrbnik).

SKRBNIŠKI DENARNI RAČUN je denarni račun, ki ga skrbnik odpre in vodi v imenu in za račun stranke za prejetje vplačil in opravljanje izplačil stranki ter vodenje njenega denarnega dobroimetja iz naslova storitev.

SKRBNIŠKI RAČUN je pojem, ki se v splošnih pogojih uporablja za skrbniški račun finančnih instrumentov in skrbniški denarni račun skupaj.

DENARNI RAČUN STRANKE je transakcijski ali drug denarni račun stranke, ki ni skrbniški denarni račun, odprt pri domači ali tuji banki oziroma istovrstni finančni instituciji.

VALUTA je EUR in valuta, različna od EUR (v nadaljevanju: tuja valuta), ki je na tečajni listi skrbnika.

DELOVNI DAN je dan, na katerega posluje skrbnik, razen sobot, nedelj, praznikov in drugih dela prostih dni v Republiki Sloveniji, če splošni pogoji ali skrbniška pogodba ne določajo drugače.

POSLOVNI ČAS, v katerem skrbnik posluje za stranke, je vsak delovni dan od 8. do 16. ure.

IZBRANI BORZNI POSREDNIK je borzoposredniška družba ali drugo investicijsko podjetje, ki ga je stranka izbrala za sklepanje poslov s finančnimi instrumenti.

III. SPLOŠNO

3. člen – Splošni pogoji

(1) Splošni pogoji določajo medsebojne pravice in obveznosti skrbnika in stranke pri opravljanju storitev, ki jih skrbnik s profesionalno skrbnostjo opravlja za stranko pod pogoji teh splošnih pogojev in morebitnih posebnih dogovorov skrbnika in stranke ter predpisov za plačilo nadomestila in povračilo stroškov.

(2) Skrbnik ima pravico spremeniti in/ali dopolniti splošne pogoje. O spremembah in/ali dopolnitvah splošnih pogojev in začetku njihove veljavnosti obvesti stranko tako, da ji pošlje pisno obvestilo z navedbami, katere določbe se spreminjajo in kako se glasijo ter kje se nahaja čistopis spremenjenih splošnih pogojev. Skrbnik objavi čistopis splošnih pogojev na svoji spletni strani, na izrecno pisno zahtevo pa ga pošlje stranki po pošti.

(3) Če stranka v roku 15 dni od prejema obvestila iz prejšnjega odstavka ne odstopi od skrbniške pogodbe brez odpovednega roka ali brez izpolnjevanja drugih pogojev za odpoved skrbniške pogodbe, se domneva, da se strinja s spremembami in/ali dopolnitvami splošnih pogojev. Spremembe in/ali dopolnitve

splošnih pogojev veljajo od dne, ki ga določi pristojni organ skrbnika.

(4) Priloge splošnih pogojev so:

- **Informacija o shemi zunajsodnega reševanja sporov;**
- **Povzetek Politike obvladovanja nasprotij interesov pri opravljanju investicijskih storitev in poslov NLB d.d.;**
- **Informacija o finančnih instrumentih in s temi instrumenti povezanih tveganj;**
- **Pravila vodenja poddepoja.**

4. člen – Skrbniška pogodba

(1) Skrbnik in stranka se dogovorita o storitvah in/ali morebitnih posebnih dogovorih o storitvah, ki odstopajo od pogojev, določenih s splošnimi pogoji, v pisni pogodbi (v nadaljevanju: skrbniška pogodba). Splošni pogoji so sestavni del skrbniške pogodbe.

(2) Skrbnik pred sklenitvijo skrbniške pogodbe skladno s predpisi in na zanesljiv način preveri identiteto stranke. Stranka se zaveže, da bo pred podpisom skrbniške pogodbe skrbniku predložila vse podatke, informacije, dokumentacijo in soglasja (v nadaljevanju: dokumentacija in podatki), ki jih ta potrebuje za sklenitev skrbniške pogodbe in opravljanje storitev.

(3) Skrbnik sklepa skrbniške pogodbe s stranko tudi prek odvisnega borznoposredniškega zastopnika, vpisanega v register odvisnih borznoposredniških zastopnikov v Republiki Sloveniji. Register iz prejšnjega stavka vodi ATVP in je dostopen na spletni strani www.atvp.si.

(4) Stranka s podpisom skrbniške pogodbe potrjuje in jamči:

- da je upravičena in sposobna za sklepanje skrbniške pogodbe in poslov v zvezi s to pogodbo;
- da je pridobila vsa morebitna soglasja in dovoljenja za sklepanje skrbniške pogodbe in poslov v zvezi s to pogodbo oziroma, če zanje veljajo kakšne omejitve, da bo poslovala po teh omejitvah;
- da skrbniška pogodba in posli v zvezi s to pogodbo ne nasprotujejo njenim morebitnim ustanovitvenim aktom in statutu oziroma pogodbenim aktom, ki jih je sklenila s tretjimi osebami;
- da je skrbnika seznanila in ga bo tudi v prihodnje seznanjala z vsemi dejstvi in podatki, ki so ji bili znani ali bi ji morali biti znani in ki bi lahko vplivali na odločitve skrbnika o sklenitvi skrbniške pogodbe in tudi na opravljanje storitev po tej pogodbi, ter da so vsi podatki, ki jih je predložila skrbniku v zvezi s skrbniško pogodbo, in podatki iz prejšnjega člena resnični in popolni.

5. člen – Prenos pogodbe in pravic

Če se skrbnik in stranka ne dogovorita drugače, stranka brez predhodnega pisnega soglasja skrbnika v celoti ali delno ne sme prenesti skrbniške pogodbe ali svojih pravic po tej pogodbi ali v zvezi z njo na tretjo osebo.

6. člen – Uporaba prava

(1) Za presojo veljavnosti in vsebine skrbniške pogodbe, splošnih pogojev in samega opravljanja storitev skrbnika se uporablja slovensko pravo.

(2) Skrbnik stranko opozarja, da je predvsem (a ne izključno le) pri poslih s tujimi finančnimi instrumenti in nerezidenti lahko zavezan k uporabi prava države, v kateri so bili finančni instrumenti izdani, in/ali prava države, v kateri so ti finančni instrumenti uvrščeni in trgovanje, ali prava države sedeža/stalnega bivališča stranke.

7. člen – Trgi in storitve skrbnika

Skrbnik opravlja storitve na trgih in v obsegu, kot jih lahko zagotavlja s svojo mrežo izbranih podskrbnikov in centralnih depojev, skladno s poslovno politiko skrbnika in po predpisih.

8. člen – Kolizija določb splošnih pogojev in skrbniške pogodbe

Če določbe splošnih pogojev nasprotujejo/niso skladne z določbami skrbniške pogodbe, veljajo določbe skrbniške pogodbe.

9. člen – Reševanje sporov

(1) Spori med skrbnikom in stranko se rešujejo skladno s skrbniško pogodbo in shemo zunajsodnega reševanja sporov, ki je urejena z internimi akti skrbnika. Podrobnejša pisna informacija o shemi zunajsodnega reševanja sporov je v Prilogi 1 k splošnim pogojem ter je dostopna na vidnem mestu v poslovnih prostorih skrbnika in na njegovi spletni strani.

(2) Stranka – fizična oseba, ki ne opravlja gospodarske dejavnosti, ki z odločitvijo skrbnika, izdano v postopku iz prejšnjega odstavka, ni zadovoljna, ali pa odločitve skrbnika ni prejela, lahko zahteva, da tako odločitev presodi poravnalni svet Združenja bank Slovenije pod pogoji in po postopku, določenem v Aktu o ustanovitvi in delu poravnalnega sveta pri Združenju bank Slovenije, objavljenem na spletni strani www.zbs-giz.si.

10. člen – Razvrstitev stranke

(1) Skrbnik za namen opravljanja storitev razvršča stranke med neprofesionalne ali profesionalne stranke skladno s Politiko razvrščanja strank NLB d.d., dostopno na spletni strani skrbnika.

(2) Profesionalna stranka se zaveže, da bo obvestila skrbnika o vsaki spremembi, ki vpliva ali bi lahko vplivala na njeno razvrstitev med profesionalne stranke, skladno s Politiko razvrščanja strank NLB d.d.

11. člen – Plačila

(1) Stranka se zaveže, da bo skrbniku za storitve po skrbniški pogodbi in splošnih pogojih plačala nadomestilo ter povrnila stroške, ki izhajajo iz storitev ali v zvezi z njimi in so določeni v Tarifi NLB d.d.

(2) Stranka je o vsaki spremembi Tarife NLB d.d. predhodno pisno obveščena. Za spremembe in/ali dopolnitve Tarife NLB d.d., njihovo veljavnost in soglasje stranke k navedenim spremembam in/ali dopolnitvam se smiselno uporabljajo določbe 3. člena Splošnih pogojev.

(3) Stranka se zaveže, da bo skrbniku povrnila tudi stroške, ki izhajajo iz storitev ali v zvezi z njimi in niso določeni v Tarifi NLB d.d. Če je to mogoče, skrbnik stroške iz prejšnjega stavka predhodno najavi stranki.

(4) Skrbnik izda račun s podatki o nadomestilu in stroških v 10 (desetih) delovnih dneh v mesecu za pretekli mesec, stranka pa se zaveže, da bo plačala račun v 8 (osmih) dneh od prejema.

(5) Tarifa NLB d.d. se izroči stranki ob sklenitvi skrbniške pogodbe in je na vpogled v prostorih, kjer skrbnik posluje s strankami.

12. člen – Dokumentacija in podatki

(1) Stranka je dolžna za nemotno opravljanje storitev skrbniku na njegovo zahtevo izročiti oziroma mu poslati dokumentacijo in podatke ter ga nemudoma seznaniti z njihovimi spremembami, po potrebi s predložitvijo novega dokumenta. Stranka je dolžna skrbnika pisno obveščati o vseh okoliščinah, pomembnih za opravljanje storitev.

(2) Skrbnik za namen izvajanja skrbniške pogodbe in splošnih pogojev zbira, vodi, hrani in posreduje ter drugače obdeluje podatke in dokumentacijo, pridobljene na podlagi skrbniške pogodbe in splošnih pogojev, skladno s predpisi.

(3) Stranka dovoljuje skrbniku in ga s podpisom skrbniške pogodbe pooblašča, da ko je to potrebno za izvajanje skrbniške pogodbe in splošnih pogojev ali za uveljavitev pravic skrbnika po skrbniški pogodbi in splošnih pogojih in je to po predpisih, predloži podatke in informacije po teh ali v zvezi s skrbniško pogodbo in temi splošnimi pogoji tretjim osebam in/ali opravi poizvedbe pri tretjih osebah, tem pa dovoljuje predložitev takih podatkov in informacij skrbniku.

(4) Če se izkaže, da je stranka predložila skrbniku nepopolne in/ali neresnične podatke in/ali dokumentacijo oziroma ga ni opozorila na njihovo spremembo, stranka sama nosi posledice svoje opustitve, skrbnik pa ima pravico do odstopa od skrbniške pogodbe.

13. člen – Obdelava in varovanje podatkov ter poslovna skrivnost

(1) Skrbnik izrecno opozarja stranko, da sme po predpisih – z namenom izpolnjevanja obveznosti, ki izhajajo iz skrbniške pogodbe oziroma so v zvezi z njo, in uveljavljanja pravic iz skrbniške pogodbe – voditi, predložiti tretjim osebam, obdelovati in hraniti podatke, povezane s to pogodbo, ali podatke o stranki, ki jih je skrbnik pridobil od tretjih oseb. Taki podatki so lahko pridobljeni tudi iz telefonskih pogovorov med skrbnikom in stranko, ki jih je posnel skrbnik med zagotavljanjem storitev.

(2) Stranka s podpisom skrbniške pogodbe izrecno dovoljuje obdelavo podatkov iz prejšnjega odstavka in snemanje telefonskih pogovorov v zvezi s skrbniško pogodbo ves čas veljavnosti te pogodbe in skladno s predpisi tudi še določen čas po njenem prenehanju. Dovoljenje stranke iz prejšnjega stavka se šteje kot njena pisna privolitev v obdelavo osebnih podatkov po predpisih, ki urejajo varstvo osebnih podatkov.

(3) Skrbnik in stranka se zavežeta, da bosta vse podatke in informacije, pridobljene v zvezi s skrbniško pogodbo in splošnimi pogoji ali v zvezi z njihovim izvajanjem, obravnavala kot poslovno skrivnost, razen če je s skrbniško pogodbo, splošnimi pogoji ali predpisi določeno drugače.

14. člen – Poročilo o stanju in prometu na skrbniškem računu

(1) Skrbnik enkrat mesečno pošlje stranki pisno poročilo o stanju in prometu na skrbniškem računu. Poročilo iz prejšnjega stavka vsebuje podatke o (i) stanju finančnih instrumentov in denarnih sredstev na skrbniškem računu po stanju na zadnji dan v mesecu ter (ii) preknjižbah/transakcijah finančnih instrumentov in denarnih sredstev v istem mesecu.

(2) Če skrbnik odpre stranki več skrbniških računov finančnih instrumentov in/ali skrbniških denarnih računov, poročilo iz prejšnjega odstavka predstavlja podatke ločeno za vsak skrbniški račun.

(3) Skrbnik pošlje stranki poročilo o stanju in prometu na skrbniškem računu do 8. (osmega) dne v mesecu za pretekli mesec.

15. člen – Druga poročila

(1) Skrbnik poleg poročila iz prejšnjega člena pošlje stranki tudi poročila in obvestila, določena v drugih določbah teh splošnih pogojev.

(2) Skrbnik oziroma stranka se zaveže, da bo takoj po nastanku ali ko bo zanje izvedel(a), pisno obvestil(a) drugo stranko: (i) če prejme zahtevek v zvezi s premoženjem stranke na skrbniškem računu, ki ni zahtevek za plačilo skrbniških storitev, oziroma zahtevek, ki je sicer predmet skrbniške pogodbe; (ii) o spremembi podatkov, pomembnih za izvajanje skrbniške pogodbe in splošnih pogojev; (iii) če skrbnik ne more izvajati pogodbe v njenem bistvu.

(3) Za podatke, o katerih je stranka dolžna obvestiti skrbnika po točki (ii) prejšnjega odstavka, se štejejo podatki o firmi/imenu in priimku stranke, sedežu/naslovu stalnega ali začasnega prebivališča stranke in pooblaščenice osebe, poslovnem ali drugem naslovu, na katerega skrbnik vroča poročila in obvestila, o denarnem računu stranke, ki ni skrbniški denarni račun, ter drugi kontaktni podatki in za izvajanje skrbniške pogodbe pomembni podatki.

(4) Stranka, ki jo skrbnik obravnava kot profesionalno stranko, ga mora nemudoma obvestiti o spremembah, ki vplivajo ali bi lahko vplivale na njeno obravnavo kot profesionalne.

16. člen – Načini komunikacije med skrbnikom in stranko

(1) Skrbnik in stranka komunicirata:

- pisno po pošti, telefaksu, teleksu, SWIFT-u, po elektronski poti in internetu;
- ustno po telefonu.

(2) Pri ustni komunikaciji po telefonu skrbnik lahko snema telefonske pogovore s stranko. Stranka je s snemanjem telefonskega pogovora seznanjena ob vzpostavitvi telefonske povezave s skrbnikom prek avtomatskega odzivnika. Šteje se, da se stranka strinja s snemanjem telefonskega pogovora, če tak pogovor nadaljuje, potem ko je bila seznanjena z dejstvom, da se snema. Tonski posnetek telefonskega pogovora je verodostojen dokaz o zatrjevanih dejstvih.

(3) Kadar splošni pogoji za posamezno poročilo ali obvestilo določajo način obveščanja skrbnika ali stranke, za to poročilo ali obvestilo veljajo določbe splošnih pogojev, ki urejajo to poročilo ali obvestilo.

(4) Obvestila skrbnika, poslana stranki s priporočeno ali navadno pošto, se štejejo za prejeta 5. (peti) delovni dan po datumu pošiljanja, če je bilo obvestilo poslano na naslov, ki ga je stranka navedla v skrbniški pogodbi oziroma je skrbnika obvestila o spremembi tega podatka.

(5) Obvestila skrbnika, poslana stranki po faksu, teleksu, SWIFT-u, internetu ali z uporabo drugega elektronskega medija, se štejejo za prejeta z dnem oddaje, če so bila poslana na številko ali elektronski naslov, ki ga je stranka navedla v skrbniški pogodbi oziroma je skrbnika obvestila o spremembi tega podatka. Če obvestilo prispe do stranke izven njenega poslovnega časa, se šteje za prejeto naslednji delovni dan.

(6) Sporočila stranke se štejejo za prejeta na delovni dan dejanskega prejema. Če obvestilo prispe do skrbnika izven njegovega poslovnega časa, se šteje za prejeto naslednji delovni dan.

17. člen – Jezik komunikacije

(1) Skrbnik komunicira s stranko, z njo sklepa pravne posle ter pripravlja dokumente in druge informacije v slovenskem jeziku. Skrbnik komunicira s stranko, ki ni rezident Republike Slovenije, v angleškem jeziku.

(2) Pri morebitnih nejasnostih glede pomena posameznih besed, pojmov ali pravic in obveznosti ter pri prevodu skrbniške pogodbe, splošnih pogojev in katerega koli drugega dokumenta, se za presojo pravic in obveznosti skrbnika in stranke uporabljajo slovenski jezik in v slovenskem jeziku zapisani dokumenti.

18. člen – Tveganja

Skrbnik opozarja stranko, da so naložbe v finančne instrumente in storitve v zvezi s temi naložbami tvegane. Upravljanje teh tveganj in uporaba informacijske podpore tveganja sicer zmanjšujeta, ni pa jih mogoče izključiti. V nadaljevanju tega člena so opisana nekatera tveganja.

PRAVNO TVEGANJE IN TVEGANJE SKLADNOSTI POSLOVANJA: skrbnik je predvsem pri poslovanju s tujimi finančnimi instrumenti in nerezidenti Republike Slovenije, zlasti (a ne izključno) pri poslih vodenja računov finančnih instrumentov in denarnih sredstev stranke, lahko zavezan s predpisi države, v kateri so bili finančni instrumenti izdani, in/ali s predpisi države, v kateri se s temi finančnimi instrumenti trguje, in/ali s pravom države, v kateri je stranka rezident, tako da se pravice strank v zvezi s temi finančnimi instrumenti in denarnimi sredstvi zaradi teh razlogov lahko razlikujejo. Če je vodenje računov finančnih instrumentov in denarnih sredstev stranke predmet zakonodaje v jurisdikciji, ki ni jurisdikcija države članice, se lahko pravice stranke v zvezi s temi sredstvi razlikujejo še toliko bolj, saj te države niso zavezane k upoštevanju predpisov Evropske unije.

Skrbnik ne bo sklepal pogodbenega odnosa s tretjo osebo, prek katere se vodijo finančni instrumenti in denarna sredstva strank ter ki ima pravico do uvoženja ali zastavno pravico v zvezi z navedenimi sredstvi, ne more pa Skrbnik odgovarjati za morebitne zakonodajne možnosti uveljavljanja zastav posameznih nacionalnih zakonodaj.

Položaj stranke se pri morebitnem postopku zaradi insolventnosti podskrbnika lahko razlikuje glede na osebo, ki je v takem postopku, ter pogodbene odnose med osebami, udeleženi pri vodenju finančnih instrumentov in denarnih sredstev te stranke. Skrbnik je od podskrbnikov pridobil odgovore/pojasnila, da finančne instrumente strank vodijo knjigovodsko ločeno od svojega premoženja (zunaj bilance), medtem ko denarna sredstva strank vodijo (i) ločeno od svojih sredstev ali (ii) v okviru svoje bilance, ki stranki ne daje položaja zavarovanega upnika.

Kadar na podlagi posamezne nacionalne zakonodaje sredstev stranke, ki jih vodi podskrbnik ali centralni depozitar, ni mogoče identificirati ločeno od drugih sredstev, je stranka bolj izpostavljena tveganju (i) napak pri vodenju/evidentiranju sredstev za njen račun, (ii) uspešnega uveljavljanja pravic iz teh finančnih instrumentov in njenih denarnih sredstev v postopkih v zvezi s tem premoženjem ter (iii) odstopanj pri zaokroževanju, kot je na primer izplačilo dohodka iz naslova korporativne akcije.

TVEGANJE SPREMEMBE POLITIKE POSLOVANJA: poslovanje stranke s finančnimi instrumenti in storitve, povezane s takim poslovanjem, vključujejo več izvajalcev storitev (na primer skrbnik, podskrbnik(i), centralni register in centralni depo), ki lahko vsak v zvezi z opravljanjem svojih storitev sprejmejo odločitev o spremembi politike poslovanja (na primer sprememba postopka opravljanja določene storitve in njena ukinitve). Že sprememba politike poslovanja zgolj posamezne udeležene osebe lahko zahteva/povzroči spremembo pri poslovanju preostalih udeleženi oseb in/ali tudi stranke (vključno s spremembo višine stroškov).

TVEGANJA PRI PORAVNAVAH: stranka je pri poslovanju s tujimi finančnimi instrumenti izpostavljena tveganju izvedbe poravnave. Nanj gotovo vplivajo okoliščine, kot so izbira trga, razmerje/povezanost trgovalnega in poravnalnega sistema ter evidentiranja lastništva teh finančnih instrumentov, vrsta posla in število subjektov, udeleženi pri poravnavi posla s finančnim instrumentom, ter pravna razmerja med njimi. Tveganje pri poravnavi vključuje več posameznih tveganj: (i) tveganje dostave finančnega instrumenta/denarnih sredstev s strani nasprotne stranke (na primer ta bodisi ne zagotovi finančnega instrumenta bodisi v zvezi s prenosom predloži napačne poravnalne inštrukcije); (ii) tveganje dostave finančnega instrumenta/denarnih sredstev zaradi sprejetja ali spremembe predpisa; (iii) tveganje obdelave (na primer nasprotna stranka sicer zagotovi finančni instrument, ki je predmet posla, vendar pa udeleženi subjekt – borzni posrednik, skrbnik ali druga oseba – med izvajanjem tega posla pri poravnavi naredijo napako, katere posledica je, da finančni instrument ni poravnani; (iv) tveganje delovanja informacijske podpore (in sicer aplikativne in tudi strojne opreme); (v) tveganje napak (tudi v zvezi z napačnim plačilom davčnega odtegljaja).

TVEGANJA PRI KORPORATIVNIH AKCIJAH: pri izvajanju korporativne akcije je vedno udeleženi več subjektov. Skrbnika o korporativni akciji ne obvesti izdajatelj finančnega instrumenta, temveč mu to sporoči podskrbnik (za tuje finančne instrumente), za domače finančne instrumente pa organizator trgovanja (objava v sistemu SEOnet) ali to izve z javno objavo v časopisu (na primer objava v Uradnem listu Republike Slovenije). Pri obveščanju o korporativnih akcijah v zvezi s tujimi finančnimi instrumenti je od vira te informacije, torej izdajatelja, do skrbnika udeleženi več oseb, in sicer agent in eden ali več podskrbnikov, tako da so lahko roki v zvezi s pravicami in/ali obveznostmi stranke iz korporativne akcije, ki jih določi izdajatelj finančnega instrumenta, kratki ali celo prekratki za odziv, poleg tega pri prenosu informacije lahko nastanejo tudi napake. Izdajatelj lahko najavi korporativno akcijo daljši čas pred njeno izvedbo, v obdobju do izvedbe ali celo po njej lahko okoliščine v zvezi s korporativno akcijo ali samo korporativno akcijo popravi ali spremeni, kar lahko dodatno prispeva k možnosti napak pri izpolnjevanju korporativne akcije in celo k tveganju, da se korporativna akcija ne dokonča ali se celo razveljavi.

TVEGANJA PRI IZPLAČILIH DOHODKA: pri izplačilih dohodka iz naslova finančnih instrumentov je v verigi do skrbnika vedno udeleženi več subjektov, in sicer izdajatelj, njegov plačilni agent in podskrbnik(i). Skrbnik izplača ta dohodek na podlagi prejetega obvestila podskrbnika ali izdajatelja in po prejemu denarnih sredstev, zaradi česar stranka tega dohodka ne prejme na dan izplačila, ki ga predvidi izdajatelj.

TVEGANJA PRI PLAČILU DAVKOV: stranka je v zvezi s plačili davkov izpostavljena predvsem tveganjem (i) zaradi kolizije davčnih redov posameznih držav; (ii) napačnega razumevanja predpisov (vključno z mednarodnimi pogodbami o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka in premoženja) in/ali (iii) v zvezi z zapleti pri pridobivanju dokumentacije in dokazovanju upravičenosti do ugodnejše davčne obravnave.

OPERATIVNO TVEGANJE: izvedba inštrukcije stranke je odvisna od delovanja (i) komunikacijskih poti skrbnika, podskrbnika(ov), izdajatelja (na primer elektronske pošte, internetne povezave); (ii) informacijskega sistema in (iii) napak pri izvajanju posameznih postopkov.

Tveganja, povezana s finančnimi instrumenti, so opredeljena v Informaciji o finančnih instrumentih in s temi instrumenti povezanih tveganj, ki je Priloga 3 k Splošnim pogojem.

Stranka s podpisom skrbniške pogodbe potrjuje, da se teh tveganj zaveda in jih sprejema.

19. člen – Ukrepi skrbnika za zaščito finančnih instrumentov in denarnih sredstev stranke

Skrbnik je z namenom zaščite finančnih instrumentov in denarnih sredstev stranke sprejel naslednje ukrepe:

- finančni instrumenti in denarna sredstva stranke se vodijo ločeno od finančnih instrumentov in denarnih sredstev skrbnika;
- skrbnik vodi nematerializirane vrednostne papirje stranke, ki so izdani v centralnem registru, na njenem računu nematerializiranih vrednostnih papirjev v centralnem registru, razen če stranka zahteva, da jih skrbnik vodi na drugačnem računu in je tako vodenje po predpisih;
- skrbnik za tuje finančne instrumente stranke, ki jih vodi v centralnem depozitu na svojem računu ali prek podskrbnika, vodi ločene analitične evidence stanj in sprememb stanj teh finančnih instrumentov;
- skrbnik vodi denarna sredstva stranke, ki mu jih ta nakaže za nakup finančnih instrumentov in ki jih ta prejme od uresničitve pravic iz finančnih instrumentov, na njenem skrbniškem denarnem računu;
- skrbnik poroča ATVP in Banki Slovenije skladno s predpisi in stranki na njeno zahtevo;
- skrbnik redno izvaja kontrole in usklajevanja stanj finančnih instrumentov in denarnih sredstev strank s podskrbnikom in centralnim depozitom;
- skrbnik je vzpostavil in vzdržuje sistem notranjih kontrol;
- skrbnik zagotavlja dostop do aplikacij na podlagi pooblastil, urejenih z notranjimi akti;
- za primer skrbnikovega stečaja je v korist neprofesionalnih strank skladno z ZTFI vzpostavljen sistem jamstva za terjatve vlagateljev do višine 22.000 EUR.

20. člen – Upravljanje nasprotij interesov

Skrbnik upravlja nasprotja interesov, ki lahko nastanejo pri opravljanju storitev in s storitvami povezanih poslov ali pri kombinaciji teh storitev ter nastop katerih lahko škoduje interesom stranke ali morebitne stranke, ob upoštevanju značilnosti, obsega in zapletenosti poslov, ki jih skrbnik opravlja na področju storitev, ki jih ponuja stranki, skladno s predpisi in Politiko upravljanja nasprotij interesov pri opravljanju investicijskih storitev in poslov NLB d.d., katere povzetek je v Prilogi 2 k Splošnim pogojem. Politika iz prejšnjega stavka je dostopna na spletni strani skrbnika.

21. člen – Jamstva za terjatve vlagateljev

(1) Skrbnik obvešča neprofesionalno stranko, podpisnico skrbniške pogodbe, da za njene terjatve, nastale na podlagi skrbniške pogodbe, pri skrbniku obstaja sistem jamstva za terjatve vlagateljev v obsegu, ki je predpisan z ZTFI. Ob stečaju skrbnika se neprofesionalni stranki skladno s sistemom jamstva za terjatve vlagateljev in z določbami ZTFI izplača zajamčena terjatev v višini največ 22.000 EUR. Neprofesionalni stranki je podrobnejša pisna informacija o sistemu jamstva za terjatve vlagateljev dostopna na vidnem mestu v skrbnikovih poslovnih prostorih in na njegovi spletni strani.

(2) Sistem jamstva za terjatve vlagateljev ne vključuje profesionalnih strank, tudi če so te zahtevale neprofesionalno obravnavo.

22. člen – Odgovornost skrbnika in stranke

(1) Skrbnik opravlja storitve po predpisih in skladno s standardom profesionalne skrbnosti. Skrbnik ne odgovarja stranki ali tretjim osebam za morebitno neposredno ali posredno škodo, obveznosti in/ali izgubo, nastalo kot posledica izpolnjevanja njegovih obveznosti po skrbniški pogodbi in splošnih pogojih, razen pri njegovem naklepnem ravnanju ali veliki malomarnosti, katerih vsebina se presoja skladno s standardom profesionalne skrbnosti.

(2) Skrbnik ne odgovarja stranki ali tretjim osebam za ravnanja, opustitve ter posledice takih ravnanj in opustitev, ki so delno ali v celoti posledica dogodkov ali položajev, na katere ni mogel vplivati, vključno (a ne izključno) z nedelovanjem telekomunikacijskih sredstev, elektronskih medijev, nepravilnosti v delovanju sistemov na trgih finančnih instrumentov, z ravnanjem tretjih oseb, kot so KDD, centralni depozitarji, podskrbniki, izbrani borzni posredniki, izdajatelji in druge osebe, udeležene v poslu s finančnim instrumentom.

(3) Skrbnik odgovarja za skrbno izbiro podskrbnika. Ob primanjkljaju finančnih instrumentov stranke v centralnem depozitu ali poddepoju, ki ga vodi podskrbnik, skrbnik za račun stranke ter na njene stroške uveljavi ustrezne odškodninske in druge zahtevke v razmerju do odgovorne osebe ali te zahtevke prenese na stranko na pisno zahtevo stranke.

(4) Stranka je dolžna nadomestiti oziroma plačati skrbniku vsako škodo in stroške ter ga oprostiti vseh obveznosti, ki jih ima v razmerju do katerih koli oseb in ki so posledica opravljanja storitev za to stranko, razen pri njegovem naklepnem ravnanju ali veliki malomarnosti, ki se presoja skladno s prvim odstavkom tega člena.

23. člen – Poplačilo zapadlih terjatev skrbnika

(1) Skrbnik ima zaradi varstva svojih zapadlih denarnih terjatev iz skrbniške pogodbe ali v zvezi z njo in/ali v zvezi s splošnimi pogoji, vključno z odškodninskimi terjatvami (v nadaljevanju: terjatve), zastavno pravico na vseh finančnih instrumentih in denarnih zneskih, ki jih je dobil v posest pri opravljanju storitev za stranko. Za zastavno pravico na finančnih instrumentih se domneva obstoj dogovora o zunajsodni prodaji po predpisih s področja stvarnega prava.

(2) Skrbnik ima za namen iz prejšnjega odstavka tudi pravico: (i) pobotati katero koli terjatev do stranke s katero koli njeno terjatvijo do skrbnika (v nadaljevanju: pobota); (ii) prodati katere koli finančne instrumente stranke, ki jih ima v neposredni ali posredni posesti skrbnik, pri čemer posest pomeni tudi, da so ti finančni instrumenti na skrbniškem računu finančnih instrumentov pri skrbniku, ter katere koli terjatve, pridobljene za stranko, ter prednostno poplačati svoje terjatve iz dosežene kupnine (v nadaljevanju: izterjava) pod pogoji, določenimi v nadaljevanju.

(3) Skrbnik ob zunajsodni prodaji oziroma uresničitvi zastavne pravice na sredstvih stranke ne odgovarja stranki za morebitno neposredno ali posredno nastalo škodo, stroške ali druge obveznosti, ki bi jih ta utrpela zaradi ali v zvezi z njegovimi opravili oziroma ravnanji, razen ob njegovi veliki malomarnosti ali namerni kršitvi, ki je izkazana s pravomočno sodno odločbo ali jo izrecno prizna skrbnik.

(4) Netržne finančne instrumente stranke sme skrbnik zunajsodno prodati na način, ki ga sam določi (neposredna pogodba, zbiranje ponudb, javna dražba itd.), če je taka prodaja po predpisih. Za te finančne instrumente skrbnik določi njihovo vrednost na podlagi pravil finančne stroke in javno dostopnih virov informacij (v nadaljevanju: izhodiščna cena). Če v 30 (tridesetih) dneh po začetku postopka prodaje finančnih instrumentov ni mogoče prodati po izhodiščni ceni, jih sme skrbnik prodati po nižji ceni od izhodiščne.

(5) Skrbnik za uresničevanje zastavne pravice iz tega člena stranko predhodno pisno obvesti o taki nameri in stranki določi dodaten rok za poplačilo dolgovanega zneska.

(6) Skrbnik po uresničitvi svoje zastavne pravice o tem stranko pisno obvesti ter ima pravico odstopiti od skrbniške pogodbe in zapreti račun stranke.

24. člen – Zamuda stranke

Skrbnik ima ob strankini zamudi s plačilom katere koli zapadle in neporavnane obveznosti po teh ali v zvezi s temi splošnimi pogoji in skrbniško pogodbo pravico od stranke zahtevati plačilo zakonitih zamudnih obresti.

25. člen – Poplačilo zapadlih terjatev skrbnika v breme dobroimetja stranke na transakcijskem ali drugem računu stranke pri skrbniku

(1) Če ima stranka pri skrbniku odprt svoj denarni račun, ima skrbnik za poplačilo terjatev pravico po predhodnem pisnem pozivu stranki, ki vsebuje dodatni rok za poplačilo zneska, terjatve po vrstnem redu, ki ga sam določi, izterjati neposredno v breme dobroimetja stranke na njenem denarnem računu pri skrbniku in o tem stranko pisno obvestiti.

(2) Ob neplačilu zapadlega zneska obveznosti iz skrbniške pogodbe ali v zvezi z njo ima skrbnik pravico po predhodnem pisnem pozivu stranki, ki vsebuje dodatni rok za poplačilo zneska, odstopiti od skrbniške pogodbe ter skladno z določili te pogodbe prodati vse finančne instrumente, ki so na dan odstopa od te pogodbe na računu stranke, in zapreti račun stranke.

(3) Ob odpovedi skrbniške pogodbe zaradi razlogov, naštetih v skrbniški pogodbi in splošnih pogojih, ta pogodba velja do končne poravnave vseh obveznosti stranke in skrbnika po tej oziroma v zvezi s to pogodbo oziroma transakcijami, sklenjenimi pred učinkovanjem te odpovedi.

26. člen – Viri in izračun vrednosti premoženja stranke

(1) Skrbnik opravlja izračun vrednosti premoženja stranke izključno zaradi izračuna nadomestil skladno s Tarifo NLB d.d. in zaradi izpolnjevanja zahtev v zvezi s poročanjem pristojnim nadzornim organom. Vrednosti posameznih finančnih instrumentov v tem izračunu in sam izračun so informativni. Stranka pri svojih odločitvah in vrednotenju svojega premoženja navedenih vrednosti ne more uporabiti oziroma jih pridobiva neodvisno od skrbnika.

(2) Skrbnik izračun iz prejšnjega odstavka opravlja po naslednjem postopku:

1. osnova za obračun ležarine je mesečna povprečna vrednost na osnovi seštevka dnevni vrednosti finančnih instrumentov, ki jih je imela stranka v danem časovnem obdobju;
2. dnevne vrednosti se izračunajo na osnovi količine finančnih instrumentov in cene za vsak posamezni finančni instrument;
3. za dnevne vrednosti za finančne instrumente, s katerimi se trguje organizirano (ne glede na likvidnost) ali na MTF, se upoštevajo zaključne tržne cene borznih trgov ali MTF, na katerih je dostopna informacija o tržni ceni. Če tržne cene na določen dan ni, se upošteva zadnja znana tržna cena;
4. za dnevne vrednosti finančnih instrumentov, s katerimi se ne trguje organizirano ali na MTF, se upošteva cena, pridobljena od podskrbnika ali centralnega depoja. Cena se pridobi enkrat mesečno in se upošteva do naslednjega zajema cene;
5. za dnevne vrednosti tujih obveznic se uporabljajo izračunane cene (na primer BGN in BVAL) ponudnikov tržnih informacij (na primer Bloomberg in Reuters), če so take cene na voljo, v nasprotnem primeru se za dnevne vrednosti teh obveznic uporabljajo pravila iz 3. in 4. točke tega odstavka.

(3) Pri izračunih po tem členu se za količinsko stanje finančnih instrumentov na določen dan upošteva poravnano stanje na ta dan, za obračun transakcijske provizije pa se pri obračunu upošteva dan, na katerega je bila neka transakcija sklenjena.

IV. SKRBNIŠKI RAČUN FINANČNIH INSTRUMENTOV

27. člen – Načini vodenja

(1) Skrbnik vodi vrednostne papirje stranke, ki so izdani v centralnem registru, na njenem računu nematerializiranih vrednostnih papirjev ali na svojem fiduciarnem računu v centralnem registru.

(2) Skrbnik vodi tuje finančne instrumente stranke na njenem računu ali na zbirnem računu Skrbnika ali podskrbnika v centralnem depozitu, ki ni centralni register. Če skrbnik vodi tuje finančne instrumente stranke v centralnem depozitu na zbirnem računu iz prejšnjega stavka, vzpostavi in vodi poddepo teh finančnih instrumentov, v katerem vodi finančne instrumente stranke v imenu stranke in za njen račun.

28. člen – Informacije o računih

(1) Skrbnik sporoči stranki informacije o možnostih odpiranja računov na tujih trgih ob sklenitvi skrbniške pogodbe.

(2) Skrbnik odpre in vodi stranki skrbniški račun finančnih instrumentov skladno z njeno zahtevo, skrbniško pogodbo, splošnimi pogoji in po predpisih.

29. člen – Opozorila skrbnika

(1) Skrbnik opozarja, da so stroški poslovanja s finančnim instrumentom za primer, ko se ta vodi v centralnem depozitu v imenu stranke na računu te stranke v tem depozitu, višji, vendar paso tveganja manjša, saj se stranka v takem primeru šteje za zakonitega imetnika finančnega instrumenta, vodenega na tem računu.

(2) Skrbnik opozarja, da so stroški poslovanja s finančnim instrumentom za primer, ko se finančni instrument stranke vodi v centralnem depozitu na računu skrbnika ali podskrbnika v tem depozitu, nižji, a so tveganja zaradi vzpostavitve in vodenja poddepoja teh finančnih instrumentov in uresničevanja pravic za račun stranke večja.

V. SKRBNIŠKI DENARNI RAČUN

30. člen – Skrbniški denarni račun

(1) Skrbnik odpre stranki denarni račun.

(2) Denarna sredstva na skrbniškem denarnem računu se uporabljajo za poplačilo obveznosti stranke, določenih v skrbniški pogodbi in splošnih pogojih.

(3) Denarna sredstva na skrbniškem denarnem računu se ne obrestujejo.

31. člen – Prenos denarnih sredstev na drug denarni račun te stranke

Skrbnik nakaže denarna sredstva stranke z njenega skrbniškega denarnega računa na drug denarni račun te stranke na podlagi njenega vsakokratnega zahtevka. Ustni zahtevek stranke se ne šteje za zahtevek iz prejšnjega stavka.

32. člen – Zagotovitev denarnih sredstev

(1) Stranka se zaveže, da bo v vsakem trenutku na skrbniškem denarnem računu zagotovila zadostno stanje denarnih sredstev glede na svoje vsakokratno stanje finančnih instrumentov na skrbniškem računu finančnih instrumentov in načrtovano poslovanje s finančnimi instrumenti.

(2) Stranka pred oddajo nakupnega naročila izbranemu borznemu posredniku na skrbniškem denarnem računu zagotovi denarna sredstva v valuti, določeni ob odprtju posameznega trga za stranko (v nadaljevanju: predujem). Če ni drugače dogovorjeno, stranka na skrbniškem denarnem računu zagotovi predujem v višini 110 % (sto deset odstotkov) vrednosti nakupnega naročila.

(3) Stranka se zaveže, da bo izpolnila obveznost iz prejšnjega odstavka neodvisno od sredstev, ki naj bi jih predvidoma prejela iz naslova poravnave prodajnega posla ali iz drugega naslova, na primer od predvidenega prejema dividend, obresti ali izplačil ob zapadlosti kupona ali finančnega instrumenta.

(4) Če je stanje na skrbniškem denarnem računu negativno, skrbnik o (i) dnevu nastanka ter (ii) višini in (iii) valuti negativnega stanja pisno obvesti stranko. Stranka se zaveže, da bo negativno stanje skladno z obvestilom iz prejšnjega stavka poravnala nemudoma po prejemu tega obvestila.

VI. PORAVNAVE FINANČNIH INSTRUMENTOV IN DENARJA

33. člen – Seznam trgov, na katerih skrbnik izvaja poravnave poslov

(1) Skrbnik izvaja poravnave sklenjenih poslov s finančnimi instrumenti na trgih, ki jih pokriva (v nadaljevanju: seznam trgov). Seznam trgov vsebuje informacijo o morebitnih dodatnih postopkih za odpiranje posameznega trga na tem seznamu. Skrbnik predloži stranki seznam trgov ob sklenitvi skrbniške pogodbe.

(2) Če se v zvezi s posameznim trgom s seznama trgov zahtevajo dodatni postopki, se stranka zaveže, da bo pred prvim poslom s finančnimi instrumenti na takem trgu s svojo namero poslovanja seznanila skrbnika, tako da bo predložila zahtevo za odpiranje trga.

(3) Skrbnik po prejemu zahteve iz prejšnjega odstavka sporoči stranki informacije o trgu, ki je predmet zahteve, po potrditvi zahteve za odpiranje trga pa tudi pisno obvestilo o splošnih poravnalnih inštrukcijah tega trga. S pošiljanjem pisnega obvestila o splošnih poravnalnih inštrukcijah se šteje trg za stranko odprt in stranka lahko začne poslovati s finančnimi instrumenti na tem trgu.

34. člen – Inštrukcije stranke

(1) Skrbnik opravlja poravnave finančnih instrumentov in denarja izključno na podlagi in skladno z inštrukcijami stranke.

(2) Stranka se zaveže, da bo pravočasno poslala skrbniku pravilne in popolne inštrukcije.

(3) Stranka najpozneje do 11. ure naslednjega delovnega dne po sklenitvi posla s finančnim instrumentom skrbniku predloži vse podatke o sklenjenem poslu, in sicer ime in priimek/naziv stranke, številko skrbniške pogodbe, datum sklenitve posla in datum poravnave, vrsto transakcije, oznako finančnega instrumenta, vrsto finančnega instrumenta, kodo ISIN, količino finančnega instrumenta, valuto, ceno, natečene obresti, neto vrednost transakcije, provizijo, skupni znesek za poravnavo in poravnalne inštrukcije nasprotne stranke, ter morebitne druge potrebne podatke v obliki ustreznega dokumenta.

(4) Skrbnik opravi poravnavo oziroma prenos finančnih instrumentov iz naslova posla, sklenjenega med strankama, ki se vodijo na istem skrbniškem računu finančnih instrumentov, z ustreznimi vpisi v poddepoju.

(5) Skrbnik poravnava obveznosti stranke iz naslova nakupa tujih finančnih instrumentov z nakazilom denarnih sredstev s skrbniškega denarnega računa te stranke na njegov zbirni račun, odprt pri podskrbniku, na katerem vodi denarna sredstva strank.

35. člen – Ravnanje skrbnika ob napakah stranke pri predložitvi inštrukcij

(1) Če skrbnik ne prejme podatkov iz tretjega odstavka prejšnjega člena v roku, si prizadeva izvesti poravnavo pod najboljšimi mogočimi pogoji za poravnavo posla v teh okoliščinah. Če v takem primeru nastanejo stroški zaradi nepravočasno oziroma nepravilno poravnanih obveznosti iz sklenjenega posla, jih krije stranka sama.

(2) Če skrbnik prejme inštrukcijo, ki je nejasna, dvomljiva, nepopolna in/ali nepravilna, o tem nemudoma obvesti stranko ter jo pozove, naj predloži novo. Skrbnik lahko zavrne izvedbo inštrukcije, dokler nejasnost, dvomljivost, nepopolnost in/ali nepravilnost niso odpravljene, ter ne odgovarja za škodo stranke zaradi neizpolnitve ali zamude pri izpolnitvi take inštrukcije, ker išče pojasnilo ali čaka na novo inštrukcijo. Stroške in škodo v zvezi z inštrukcijo iz tega odstavka nosi stranka.

(3) Stranka lahko prekliče ali spremeni že predloženo inštrukcijo (za spremembo inštrukcije se šteje sprememba katerega koli podatka iz tretjega odstavka 34. člena Splošnih pogojev), če skrbnik, potem ko prejme preklic ali novo inštrukcijo, še lahko prekliče prvotno inštrukcijo. Preklic in sprememba se štejeta za novi inštrukciji in se obračunata skladno s Tarifo NLB d.d.

36. člen – Neizvršitev inštrukcije stranke

(1) Skrbnik ni zavezan upoštevati inštrukcij stranke za prenos finančnih instrumentov ali denarnih sredstev: (i) če bi bila po njegovem mnenju inštrukcija ali njena izvedba v nasprotju s predpisi, splošnimi pogoji ali poslovno politiko skrbnika ali (ii) če stranka na skrbniškem računu ne zagotavlja zadostnega stanja finančnih instrumentov ali denarnih sredstev. Stanje denarnih sredstev na skrbniškem denarnem računu je zadostno, če stranka na tem računu zagotovi denarna sredstva v višini in valuti, ki sta potrebni za poravnavo posla.

(2) Skrbnik o ugotovljenem nezadostnem stanju oziroma težavah pri izvedbi zahtevane inštrukcije nemudoma obvesti stranko. Skrbnik ne odgovarja za morebitno škodo in/ali druge zahtevke zaradi nepravočasnega zagotavljanja finančnih instrumentov ali denarnih sredstev na skrbniškem računu.

37. člen – Izbrani borzni posrednik

(1) Stranka lahko izvaja dejanja iz tega poglavja po izbranem borznem posredniku. O njegovi izbiri predhodno pisno obvesti skrbnika. V primeru iz prejšnjega stavka skrbnik ravna skladno z inštrukcijo, ki jo je predložila stranka ali izbrani borzni posrednik.

(2) Če skrbnik za isti posel s finančnim instrumentom prejme inštrukcijo stranke in izbranega borznega posrednika, izvede inštrukcijo stranke.

(3) Stranka odgovarja skrbniku za napake izbranega borznega posrednika, pri čemer to ne posega v pravice skrbnika proti izbranemu borznemu posredniku.

38. člen – Izjeme od ravnanja na podlagi inštrukcij stranke

(1) Ne glede na prvi odstavek 34. člena Splošnih pogojev se stranka strinja, da skrbnik do prejema drugačne inštrukcije, ki ni v nasprotju s predpisi:

- na skrbniškem denarnem računu zbira obresti, dividende in druge prihodke ter plačila v zvezi s finančnimi instrumenti, vpisanimi na skrbniškem računu finančnih instrumentov;
- predlaga oziroma predloži v unovčenje finančne instrumente, vpisane na skrbniškem računu finančnih instrumentov, ki zapadejo v plačilo ali so umaknjeni iz prometa, ter take prejemke pripisuje v dobro skrbniškega denarnega računa;
- zamenja finančne instrumente na skrbniškem računu finančnih instrumentov, kadar je zamenjava povsem administrativne narave.

(2) Skrbnik izvede prenos finančnih instrumentov in/ali denarnih sredstev brez inštrukcij stranke tudi, če to zahtevajo predpisi. O prenosu iz prejšnjega stavka skrbnik obvesti stranko takoj po izvedbi transakcije.

(3) Ne glede na določbe predhodnih odstavkov tega člena je skrbnik upravičen iz razpoložljivih denarnih sredstev na skrbniškem denarnem računu plačati oziroma poskrbeti za plačilo taks, davkov in drugih dajatev ter tudi stroškov in nadomestil v zvezi z opravljanjem storitev, določenih v skrbniški pogodbi, zlasti, a ne izključno, stroškov transakcij s finančnimi instrumenti in denarnimi sredstvi stranke.

VII. IZPLAČILO DOHODKA IZ URESNIČITVE PRAVIC IZ FINANČNIH INSTRUMENTOV

39. člen – Izplačilo dohodka iz uresničitve pravic iz finančnih instrumentov stranke

(1) Skrbnik izvede izplačilo dohodka iz naslova uresničitve pravic iz finančnega instrumenta v dobro skrbniškega denarnega računa stranke skladno z obvestilom, ki ga prejme neposredno od izdajatelja finančnega instrumenta ali podskrbnika, na dan prejema tega dohodka na svoj račun ali najpozneje naslednji delovni dan. Ne glede na prejšnji stavek skrbnik, če pri prejemu tega dohodka zazna nepravilnosti in/ali pošlje dodatne poizvedbe ali reklamacijo podskrbniku ali izdajatelju, izplačilo opravi najpozneje naslednji delovni dan po pridobitvi pojasnil ali rešitvi reklamacije.

(2) Ob napačnem izplačilu ali prejetem popravku že izplačanega dohodka iz naslova uresničitve pravic iz finančnega instrumenta skrbnik izvede potrebne popravke in obvesti stranko isti ali najpozneje naslednji delovni dan. Stranka je dolžna skrbniku povrniti predhodno preveč izplačani dohodek na njegov prvi poziv.

(3) O izvedbi izplačila dohodka, dividende in kupona skrbnik pisno obvesti stranko na dan izvedbe izplačila ali najpozneje naslednji delovni dan.

VIII. IZVEDBA KORPORATIVNIH AKCIJ

40. člen – Obvestilo o korporativni akciji in izvedba

(1) Skrbnik obvesti stranko o korporativni akciji (v nadaljevanju: obvestilo o (izvedeni) korporativni akciji) skladno z obvestilom, ki ga prejme neposredno od izdajatelja, podskrbnika ali KDD, na dan prejema tega obvestila ali najpozneje naslednji delovni dan.

(2) Če lahko stranka v zvezi s korporativno akcijo izbira med več ponujenimi možnostmi odločitve (v nadaljevanju: izbirna korporativna akcija), skrbnik v obvestilu o korporativni akciji navede te možnosti in rok oziroma roke, v katerih mu mora stranka sporočiti svojo pisno odločitev glede izbire. Skrbnik predloži odločitev stranke v izvedbo skladno z njenimi navodili.

(3) Če skrbnik prejme odločitev stranke glede izbirne korporativne akcije po preteku roka, določenega v obvestilu o korporativni akciji, lahko v interesu stranke predloži prepozno prejeto odločitev izdajatelju ali podskrbniku, vendar ne odgovarja za njeno neizvedbo.

(4) Če skrbnik sicer pravočasno prejme odločitev stranke, ki ne ustreza v obvestilu navedenim ponujenim možnostim odločitve ali je napačna, nejasna, dvomljiva ali nepopolna, si prizadeva od stranke pravočasno pridobiti pravilno ali popolno odločitev, vendar ne prevzema odgovornosti za njeno izvedbo.

41. člen – Obveščanje imetnika pravice tretjega

Skrbnik o korporativnih akcijah na finančnem instrumentu, ki se vodi na skrbniškem računu finančnih instrumentov stranke, ni dolžan obveščati imetnika pravice tretjega (na primer zastavnega upnika, užitkarja). Imetnika pravice tretjega v zvezi s pravicami iz naslova korporativnih akcij na finančnem instrumentu, na katerem je vpisana pravica tretjega, obvešča stranka.

IX. URESNIČEVANJE GLASOVALNIH PRAVIC IZ FINANČNIH INSTRUMENTOV

42. člen – Pogoji in način uresničevanja glasovalnih pravic

(1) Skrbnik uresničuje glasovalne pravice iz finančnega instrumenta: (i) če to omogočajo predpisi, ki veljajo za finančni instrument; (ii) če je storitev na trgu finančnega instrumenta predhodno vzpostavljena ter (iii) na podlagi vsakokratnega zahtevka in pisnega pooblastila stranke za posamezen finančni instrument.

(2) Uresničevanje glasovalnih pravic iz finančnega instrumenta je vzpostavljeno, ko skrbnik po strankini predhodni pisni najavi te storitve na posameznem trgu stranko pisno obvesti o vzpostavitvi storitve na trgu.

(3) Skrbnik uresničuje glasovalne pravice iz finančnega instrumenta stranke izključno po navodilih stranke, zapisanih v pisnem pooblastilu za uresničevanje glasovalnih pravic iz posameznega finančnega instrumenta.

(4) Ob upoštevanju pogojev iz prvega odstavka tega člena skrbnik uresničuje glasovalne pravice iz finančnega instrumenta, vpisanega v centralnem depozitu, ki ga ne upravlja KDD, če to storitev na trgu zagotavlja podskrbnik.

(5) Glasovalne pravice, ki jih skrbnik uresničuje po določbah tega člena, se ne štejejo za glasovalne pravice skrbnika.

(6) Skrbnik opravlja storitev iz tega člena sam ali po zastopniku.

X. DAVKI

43. člen – Pogoji in način opravljanja dejanj skrbnika

(1) Stranka je zavezana k plačilu davkov ter drugih dajatev in taks (na primer davčni odtegljaj, davek od dohodkov pravnih oseb, dohodnina) skladno s predpisi.

(2) Skrbnik lahko na zahtevo in po posebnem pooblastilu/instrukciji stranke skladno s predpisi in/ali pogodbo, sklenjeno med skrbnikom in slovenskim ali tujim pristojnim davčnim ali katerim koli drugim državnim organom, za račun stranke opravi ustrezna dejanja za zagotovitev zmanjšanja davčne obveznosti, če stranka zagotovi skrbniku za ta postopek potrebne informacije in listine v jeziku uradnega postopka in če je tak postopek mogoč pri podskrbniku.

(3) Ob napačnem izplačilu davčnega odtegljaja in/ali prejetega popravka že plačanega davka iz naslova poslovanja s finančnimi instrumenti skrbnik izvede potrebne popravke in obvesti stranko isti ali najpozneje naslednji delovni dan. Stranka je dolžna skrbniku povrniti predhodno premalo plačani davek na njegov prvi poziv.

(4) Če je skrbnik zaradi v drugem odstavku tega člena prevzete obveznosti plačal davek v imenu stranke, se lahko poplača skladno s 23. členom Splošnih pogojev.

44. člen – Uveljavljanje povračila preveč plačanega davka

(1) Skrbnik lahko na zahtevo stranke uveljavlja povračilo preveč plačanega davka v postopku uveljavljanja ugodnosti iz sporazumov o izogibanju dvojnega obdavčevanja, ki jih ima Republika Slovenija sklenjene z drugimi državami, in skladno z davčnimi predpisi Republike Slovenije.

(2) Skrbnik ne opravlja storitev davčnega svetovanja.

45. člen – Hramba kopije osebnega dokumenta stranke

Stranka s podpisom skrbniške pogodbe skrbniku izrecno dovoljuje, da za potrebe izvajanja določb X. poglavja Splošnih pogojev hrani kopijo osebnega dokumenta. Stranka se s podpisom skrbniške pogodbe zaveže, da bo skrbniku v najkrajšem možnem času poslala kopijo svojega novega osebnega dokumenta. Skrbnik tako pridobljeno dokumentacijo skrbno hrani in jo lahko uporabi samo za namen, določen v tem členu, in skladno s predpisi.

XI. MENJALNIŠKE STORITVE

46. člen – Menjalni tečaj

(1) Skrbnik opravlja menjalniške storitve in posle za račun stranke skladno s skrbniško pogodbo ali drugo ustrezno pogodbo ter določili notranjih aktov skrbnika, in sicer (i) skladno z Določili o uporabi tečajev pri poslih v Novi Ljubljanski banki d.d., če je predmet menjalniške storitve ali posla tuja valuta, ki je na tečajni listi skrbnika za odkup in prodajo deviz na računih pravnih oseb; oziroma (ii) skladno s politiko in pravili poslovanja skrbnika ali podskrbnika, če je predmet menjalniške storitve ali posla tuja valuta, ki je ni na tečajni listi iz prejšnje podtočke, ali ko skrbnik izvaja poravnavo pri podskrbniku za stranko v valuti, ki ni valuta posla.

(2) V primeru iz točke (i) prejšnjega odstavka skrbnik opravi menjalniško storitev na vsakokratno zahtevo stranke in do višine zneska, za katerega je pooblaščen z internimi akti skrbnika (med uveljavitvijo splošnih pogojev poslovanja do protivrednosti 50.000 EUR). Skrbnik izvede konverzijo po svoji veljavni tečajni listi na dan izvedbe konverzije.

XII. KONČNA DOLOČBA

47. člen

Splošni pogoji skrbniških storitev NLB d.d. pri poslovanju s finančnimi instrumenti začnejo veljati 15. 11. 2011, uporabljajo pa se od 1. 1. 2012. Z uveljavitvijo teh splošnih pogojev prenehajo veljati Splošni pogoji skrbniških storitev pri poslovanju s finančnimi instrumenti NLB d.d., Ljubljana, ki so začeli veljati 31. 1. 2008, vendar pa se uporabljajo do začetka uporabe teh splošnih pogojev. Vsak novi datum splošnih pogojev, ki je različen od datuma iz prvega stavka tega člena, pomeni začetek veljavnosti spremembe.

V Ljubljani, dne 14.11.2011

Priloga 1: Informacija o shemi zunajsodnega reševanja sporov

Ta informacija o shemi zunajsodnega reševanja sporov, podana strankam Skrbnika v skladu z določili 295. člena ZTFI, vsebuje pojasnila v zvezi s postopkom obravnave pritožb strank in z načinom zunajsodnega reševanja sporov, ki izhajajo iz oziroma so v zvezi s pogodbami in posli, katerih predmet je opravljanje storitev in poslov v zvezi s finančnimi instrumenti in so sklenjeni oziroma se izvajajo med stranko in Novo Ljubljansko banko d.d., Ljubljana (v nadaljevanju: **Banka**).

Banka stranko pred sklenitvijo pogodbenega razmerja ali izvedbo posla, temelječega na **Splošnih pogojih poslovanja s finančnimi instrumenti NLB d.d., Ljubljana, in Splošnih pogojih skrbniških storitev pri poslovanju s finančnimi instrumenti NLB d.d.** (v nadaljevanju skupaj: Splošni pogoji), neposredno ali posredno prek pooblaščenih osebe seznanil z vsemi elementi sheme zunajsodnega reševanja sporov. Šteje se, da se je stranka seznanila z vsemi elementi sheme zunajsodnega reševanja sporov, če je bila informacija o shemi zunajsodnega reševanja sporov objavljena na vidnem mestu v vseh prostorih, v katerih Banka posluje s strankami, ali priložena splošnim pogojem poslovanja, in če je v Splošnih pogojih navedena možnost reševanja pritožb strank v postopku, ki je urejen z notranjimi akti Banke.

Stranka ima pravico ves čas trajanja pogodbenega razmerja, temelječega na teh splošnih pogojih, in še 30 dni po njegovem izteku (razen v primeru, da je terjatev stranke v skladu z določili vsakokrat veljavnega obligacijskega zakonika že zastarala), v kateri koli organizacijski enoti Banke vložiti pritožbo, ki predstavlja redno pravno sredstvo, s katerim stranka ugovarja zoper ravnanje Banke v zvezi z izvrševanjem pogodbenega razmerja ali izvedbo posla, temelječega na teh splošnih pogojih, ter postavlja zahteve za odpravo v pritožbi zatrjevanih kršitev v zvezi z izvrševanjem omenjenih pogodbenih razmerij oziroma izvedbo poslov, vključno z odškodninskimi zahtevki. Pod pojem organizacijska enota Banke sodijo vse poslovalnice v Poslovni mreži Banke, Poslovni sektor skrbništva nad vrednostnimi papirji (v nadaljevanju: **PSSVP**), Poslovni sektor za spremljavo poslov zakladništva in investicijskega bančništva (v nadaljevanju: **SSPZIB**), Poslovni sektor investicijskega bančništva (v nadaljevanju: **SIB**), Poslovni sektor za trgovanje s finančnimi instrumenti (v nadaljevanju: **STFI**) in Poslovni sektor za privatno bančništvo (v nadaljevanju: **SPB**). V primeru, da je stranka neposredno stopila v stik z Banko v poslovalnici druge pravne osebe, ki je v pogodbenem razmerju z Banko, je pristojen za obravnavo pritožbe SSPZIB oziroma PSSVP oziroma STFI.

Sistem obravnave pritožb strank je dvostopenjski. Na drugi stopnji je za obravnavo pritožb strank pristojen Sektor za upravljanje mnenj in pritožb strank (v nadaljevanju: **SUMPS**) oziroma v primeru odstopa zadeve tudi SIB ali PSSVP ali STFI. Stranka ima pravico pritožbo vložiti ustno, po telefonu, pisno ali (pod pogoji iz teh splošnih pogojev poslovanja oziroma prilog k le-tem) na elektronski način, v okviru poslovnega časa delovnega dne Banke. V primeru, da stranka v pritožbi postavi **odškodninski zahtevek**, mora biti pritožba **obvezno vložena pisno**, v nasprotnem primeru niso izpolnjene predpostavke za obravnavo pritožbe. Pisna pritožba se odda v kateri koli poslovalnici Banke (i) v primeru borznega posredovanja obvezno v poslovalnici, kjer je bilo naročilo oddano, ali (ii) v primeru skrbniških storitev v PSSVP ali (iii) v primeru storitev STFI v STFI), ali se pošlje po pošti, pri čemer se lahko naslovi na: **Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana, Trg republike 2, 1520 Ljubljana**, ali na določen organizacijski del Banke ali poimensko na določenega zaposlenega. Pritožba je popolna, če vsebuje naslednje podatke: (i) ime in priimek, datum rojstva, kraj rojstva, ter stalno oziroma začasno prebivališče stranke pritožnika in zakonitega zastopnika ali pooblaščenca stranke; (ii) navedba enotne matične številke občana (EMŠO); (iii) podpis stranke oziroma zakonitega zastopnika ali pooblaščenca stranke, če je pritožba pisna; (iv) navedba in obrazložitev pritožbenih razlogov in navedba oziroma postavitev zahtevka za odpravo v pritožbi navedenih kršitev oziroma odškodninskega zahtevka; (v) v primeru pisne pritožbe mora stranka le-tej obvezno priložiti fotokopije dokumentov, na katere se nanaša pritožba, oziroma fotokopije dokumentov, ki so pomembni za odločitev o pritožbi stranke; (vi) v primeru ustne pritožbe oziroma pritožbe, poslana po elektronski poti, mora stranka obvezno navesti ime dokumenta in registrsko številko dokumenta, na katerega se v pritožbi sklicuje. V primeru, da je pritožba stranke nepopolna, organizacijska enota Banke v roku, ki ne sme biti daljši od 5 delovnih dni od dneva prejema pritožbe, stranko pozove, da pritožbo ustrezno dopolni. Do dopolnitve pritožbe Banka ne prične z njenim obravnavanjem. Stranka ima tekom pritožbenega postopka pravico dopolniti svojo pritožbo z novimi pritožbenimi razlogi, dejstvi in dokazi, ki ta dejstva dokazujejo, pravico pa ima tudi že vloženo pritožbo spremeniti. Šteje se, da pritožbeni postopek in s tem rok za odločitev o pritožbi prične teči naslednji delovni dan od dneva, ko pristojna organizacijska enota Banke prejme pravilno vloženo in popolno pritožbo stranke, oziroma od dneva prejema dopolnjene oziroma spremenjene pritožbe (v nadaljevanju: **dan prejema pritožbe stranke**). Organizacijska enota Banke, ki je pristojna za obravnavo pritožbe stranke, je zavezana na pritožbo odgovoriti hitro, vendar najpozneje v roku **10 delovnih dni od dneva prejema pritožbe stranke**. V primeru, da dokončna odločitev organizacijske enote Banke o pritožbi stranke v tem roku ni mogoča, se stranko obvesti o poteku reševanja pritožbe in predvidenem roku rešitve pritožbe, in sicer najpozneje v roku **10 delovnih dni od dneva prejema pritožbe stranke**. Pri mednarodnem poslovanju in na specifičnih področjih poslovanja so roki za odločitev o pritožbi stranke, v skladu s predpisanimi oz dogovorjenimi standardi tovrstnega poslovanja, lahko tudi daljši. V teh primerih organizacijska enota Banke stranko v najkrajšem možnem roku seznanil s prej omenjenimi standardi, poteku reševanja pritožbe in predvidenim rokom odločitve o pritožbi stranke. Ne glede na roke, določene v tem odstavku, mora biti pritožba stranke rešena v roku, ki ni daljši od 3 mesecev **od dneva prejema pritožbe stranke**.

Stranka ima pravico **v roku 8 delovnih dni od dneva prejema odgovora na pritožbo** prve stopnje vložiti ugovor na drugo stopnjo, in sicer obvezno v pisni obliki, pri čemer je druga stopnja zavezana podati odločitev o ugovoru stranke v roku iz prejšnjega odstavka. Banka in stranka lahko ves čas trajanja pritožbenega postopka na I. ali II. stopnji **skleneta poravnava** glede predmeta spora, opredeljenega v pritožbi stranke.

V primeru, da se stranka ne strinja z v pritožbenem postopku, sprejeto odločitev druge stopnje oziroma v primeru prevzema zadeve s strani SIB ali PSSVP ali STFI, z odločitvijo SIB ali PSSVP ali STFI v zvezi z ugovorom stranke na odločitev prve stopnje, ima stranka pravico predmetni spor reševati v postopku pred Poravnalnim svetom pri Združenju bank Slovenije za zunajsodno reševanje sporov med stranko in banko (v nadaljevanju: **poravnalni svet**), in sicer po postopku in na način, določen z vsakokrat veljavnim Aktom o ustanovitvi in delu poravnalnega sveta pri Združenju bank Slovenije za zunajsodno reševanje sporov med stranko in banko (v nadaljevanju: **Akt o ustanovitvi poravnalnega sveta**).

Šteje se, da vsebina pritožbe, ne glede na stopnjo pritožbenega postopka, v kateri se nahaja, in vsi podatki, ki se nanašajo na potek pritožbenega postopka, predstavljajo poslovno skrivnost, pri čemer je stranka v primeru kršitve le-te odškodninsko odgovorna Banki. Vsaka stranka pritožbenega postopka sama trpi stroške, ki so ji nastali zaradi pritožbenega postopka ali v zvezi s pritožbenim postopkom. Banka je na način, kot izhaja iz navodil, v nadaljevanju navedenih primerih upravičena do povračila škode in/ali vseh stroškov, ki so ji nastali zaradi pritožbenega postopka in/ali v zvezi s pritožbenim postopkom, in sicer: (i) v primeru, da stranka umakne pritožbo, je Banka upravičena do povračila vseh stroškov, ki jih je zaradi pritožbenega postopka ali v zvezi s pritožbenim postopkom utrpela do umika pritožbe; (ii) v primeru, da je stranka stroške in/ali škodo povzročila iz malomarnosti ter (iii) v primeru, da je stranka stroške in/ali škodo povzročila naklepno. Vsaka stranka postopka pred poravnalnim svetom krije svoje stroške postopka v skladu z določili Akta o ustanovitvi poravnalnega sveta.

Priloga 2: Povzetek Politike obvladovanja nasprotij interesov pri opravljanju investicijskih storitev in poslov NLB d.d.

Banka je v skladu z ZTFI in na podlagi letega izdanih podzakonskih aktov sprejela uvodoma omenjeno politiko (v nadaljevanju: **Politika**).

Namen Politike je vzpostaviti in vzdrževati učinkovito obvladovanje in upravljanje nasprotij interesov, ki lahko nastanejo pri opravljanju posameznih investicijskih storitev ter z le-timi povezanih poslov ali kombinacije teh storitev (v nadaljevanju skupaj: **transakcija**) in katerih nastop lahko škoduje interesom stranke ali morebitne stranke Nove Ljubljanske banke d.d., Ljubljana (v nadaljevanju: **Banka**), **ob upoštevanju značilnosti, obsega in zapletenosti poslov, ki jih Banka opravlja na področju investicijskih storitev, ki jih nudi stranki.**

Za nasprotje interesov se šteje nasprotje interesov, ki lahko nastanejo pri nujenju storitve stranki, in sicer med Banko, člani uprave Banke in drugimi osebami, ki na podlagi zaposlitve ali drugi podlagi opravljajo storitve v imenu Banke, zlasti (a ne izključno le) med borznimi posredniki, upravljavci premoženja, finančnimi analitiki ter s temi osebami po ZTFI povezanimi osebami (v nadaljevanju skupaj: **delavec(-ci)**), odvisni borzno-posredniškimi zastopniki Banke, in stranko ter nasprotja interesov, ki lahko nastanejo med samimi strankami Skrbnika (v nadaljevanju: **nasprotje interesov**).

Banka je v politiki iz prvega odstavka tega člena med drugim natančneje opredelila:

- nasprotja interesov,
- ukrepe za ugotavljanje, preprečevanje nastanka in upravljanje z nasprotji interesov,
- naravo osebne transakcije ter prepoved sklepanja le teh s strani delavcev, če zaradi osebne transakcije ne bi bilo mogoče izvršiti naročila stranke oziroma bi ga bilo mogoče izvršiti samo pod za stranko manj ugodnimi pogoji,
- način informiranja in sporočanja ter vodenje evidence osebnih transakcij,
- vodenje evidence dejavnosti in investicijskih storitev, v zvezi s katerimi je nastalo nasprotje interesov,
- dolžnost razkritja nasprotij interesov strankam,
- razkritja strankam v zvezi z nasprotji interesov pri naložbenih priporočilih,
- dejanske, organizacijske in druge ukrepe Banke v zvezi s preprečevanjem nasprotij interesov ali izogibanjem nastanka nasprotij interesov in
- informacijske pregrade, ki jih je Banka vzpostavila z namenom preprečevanja ali izogibanja nastanka nasprotij interesov.

Primeri nasprotij interesov med drugim so:

- Banka je finančni svetovalec, posojilodajalec, opravlja storitve prevzema ali združitve družbe, katere vrednostni papirji so predmet transakcije,
- trgovanje Banke kot principala s finančnimi instrumenti, ki so predmet transakcije, ali z izvedenimi finančnimi instrumenti iz tega vrednostnega papirja, ki je predmet transakcije, v svojem imenu in za svoj račun in prav tako v svojem imenu za tuj račun. To vključuje prodajo in nakup za stranko in trgovanje Banke s stranko prek vmesnega posrednika,
- Banka povezuje strankino transakcijo z nasprotno stranjo, ki je tudi stranka Banke, in ravna v korist obeh takih strank,
- Banka kupuje finančni instrument za stranko in ga takoj proda drugi stranki Banke ali obratno,
- Banka ohranja pozicijo (tudi pozicijo prodaje na kratko) investicije za stranko,
- Banka opravlja storitev izdaje finančnih instrumentov, ki so predmet transakcije z obveznostjo odkupa ali brez obveznosti odkupa ali kako drugače sodeluje pri izdaji teh finančnih instrumentov ali izvedenih finančnih instrumentov,
- Banka vzdržuje likvidnost ali trguje za lastni račun s finančnim instrumentom, katerega izdajatelj je stranka,
- Banka je povezana oseba izdajatelja finančnega instrumenta, ki je predmet transakcije ali pa s Banko povezana oseba sodeluje pri izdaji takega finančnega instrumenta,
- Banka isti osebi ponudi storitve investicijskih raziskav in finančnih analiz ter storitev investicijskega svetovanja ali storitev podjetniških financ,
- Banka omogoča stranki, katere finančni instrumenti so predmet transakcije, storitve v zvezi s skladom tveganega kapitala.

Ukrepi Banke za preprečevanje nastanka nasprotij interesov med drugim vključujejo:

- zagotavljanje organizacijske ločenosti enot Banke, ki opravljajo posle, pri katerih se lahko pojavijo nasprotja interesov in preprečevanje neprimerne vpliva med organizacijskimi enotami Banke,
- zagotavljanje tajnosti občutljivih informacij pri opravljanju poslov,
- preprečevanje osebnih koristi zaposlenih pri Banki in njihovih povezanih oseb na račun strank Banke,
- zahteve po ravnanju zaposlenih pri Banki izključno v korist strank Banke,
- drugi ukrepi Banke, predvideni v Politiki.

Priloga 3: Informacija o finančnih instrumentih in s temi instrumenti povezanih tveganjih

1. DEL: UVOD

Ta Informacija o finančnih instrumentih in s temi instrumenti povezanih tveganjih (v nadaljevanju: **Informacija**) je namenjena strankam in morebitnim strankam (v nadaljevanju: **stranka**) Nove Ljubljanske banke d.d., Ljubljana (v nadaljevanju: **Banka**). Namen te informacije ni posredovati informacije o prav vseh tveganjih in drugih pomembnih vidikih glede finančnih instrumentov oziroma produktov, opisanih v tej informaciji, ki jih stranka lahko kupi, proda ali naroči pri Banki oziroma v zvezi s katerimi lahko prek Banke opravlja druge vrste poslov (v nadaljevanju: **finančni instrumenti oziroma instrumenti**¹), temveč le tiste informacije in opozorila o tveganjih, povezanih s finančnimi instrumenti, ki stranki predvsem omogočajo razumevanje narave in tveganj storitev in posameznih vrst finančnih instrumentov, navedenih v tej informaciji, in posledično sprejemanje odločitev o finančnih naložbah, zavedajoč se tveganj, povezanih s finančnimi instrumenti. Banka stranki svetuje, da si pred odločitvijo v zvezi s posamezno investicijsko storitvijo oziroma poslom v zvezi s finančnimi instrumenti (v nadaljevanju: **investicijska storitev**) natančneje prebere tudi vsa dodatna razkritja o finančnem instrumentu oziroma investicijski storitvi, ki so lahko vključena v posamezno dokumentacijo oziroma pogodbo o finančnem instrumentu ali so sestavni del investicijske storitve, zlasti (a ne izključno le) prospekt za izdajo finančnega instrumenta oziroma uvrstitev finančnega instrumenta na organizirani trg, v pogodbo o zagotavljanju investicijske storitve, Splošne pogoje poslovanja s finančnimi instrumenti NLB d.d., Ljubljana in Splošne pogoje skrbniških storitev pri poslovanju s finančnimi instrumenti NLB d.d., Ljubljana (v nadaljevanju: **splošni pogoji poslovanja**) ter Politiko izvrševanja naročil strank, NLB d.d..

Smernice ali druge navedbe, vsebovane v tej informaciji, ne predstavljajo nasveta Banke o potencialnih investicijah in se ne štejejo za priporočilo Banke za podajo naročila stranke za izvedbo katere koli investicijske storitve ali investicije v kateri koli finančni instrument, ki je naveden v nadaljevanju. Navedena informacija tudi ne predstavlja ponudbe Banke, podane stranki, za sklenitev pogodbe o opravljanju ali izvedbi investicijskih storitev s finančnimi instrumenti, navedenimi oziroma opisanimi v tem dokumentu. V primeru, da stranka ne razume pomena katerega koli izmed razkritij ali opozoril, navedenih v tem dokumentu, ji priporočamo, da poišče neodvisen pravni ali finančni nasvet.

Stranki svetujemo, da se pred začetkom koriščenja investicijskih storitev seznanijo z dokumentom, ki obravnava finančne instrumente, naravo pogodbe o zagotavljanju investicijskih storitev, in z obsegom izpostavljenosti in tveganjem, ki ga stranka s tovrstno investicijsko odločitvijo prevzema. Dodatno stranki svetujemo, da po potrebi pred sprejemom investicijske odločitve oziroma pred sklenitvijo pogodbe o opravljanju investicijskih storitev skrbno preuči, ali je finančni instrument oziroma investicijska storitev zanjo primeren(-a), upošteva znanje, izkušnje in finančni položaj stranke, ter, po potrebi, pridobi ustrezno neodvisno mnenje strokovnjaka s področja opravljanja investicijskih storitev oziroma poslovanja s finančnimi instrumenti, ki so opisani v tem dokumentu.

Dejavniki tveganja se lahko pojavijo naenkrat oziroma se kopičijo, kar utegne povzročiti nepredvidljiv vpliv na vrednost vsake finančne naložbe. V kateri koli izmed spodaj opisanih situacij lahko uporaba finančnega vzvoda (ki poveča morebitne pozitivne ali negativne rezultate) bistveno poveča vpliv katerega koli izmed opisanih tveganj.

Banka opozarja stranko, da vsi finančni produkti, opisani v tem dokumentu, prinašajo določeno stopnjo tveganja in pri tem celo pri investicijskih strategijah z relativno nizkim tveganjem obstaja element negotovosti. Vrste tveganj so odvisne od številnih dejavnikov, vključno s tem, kako je finančni instrument izdelan, strukturiran ali kako se unovči. Tveganja, značilna za določen finančni instrument ali storitev, so odvisna od značilnosti finančnega instrumenta ali storitve in posebnih okoliščin ali razmerij med udeleženci, vpletenimi v tak instrument ali storitev, kot so zlasti (a ne izključno le) stranke, domače in tuje banke, borznoposredniške družbe, borze, depozitne institucije in skrbniške banke.

2. DEL: VRSTE SPLOŠNIH TVEGANJ

Pri poslovanju s finančnimi instrumenti so prisotna sistematična in nesistematična tveganja. Nesistematična tveganja so tveganja, povezana s specifičnostjo posameznega finančnega instrumenta, ki ne vplivajo na celoten finančni trg in so neodvisna od dogajanja na trgu finančnih instrumentov. Tako nesistematično tveganje je npr. kreditno tveganje. Sistematično tveganje je tveganje, povezano s faktorji, ki vplivajo na celoten finančni trg in zato na celotno vrednost portfelja. Tudi razpršeni portfelj vrednostnih papirjev se sistematičnemu tveganju ne more izogniti, ker se vrednost razpršenega portfelja giblje približno enako kot celotna vrednost vrednostnih papirjev na finančnih trgih. Med sistematična tveganja sodijo likvidnostno tveganje, tveganje sprememb obrestnih mer, tveganje reinvestiranja, valutno tveganje in tveganje spremembe cene blaga.

Cena ali vrednost naložbe bo odvisna od nihanj na finančnih trgih, na katere ne vpliva nihče izmed posameznih udeležencev trgov finančnih instrumentov. Banka že vnaprej opozarja stranko, da prihodnjih donosov finančnih instrumentov ni mogoče napovedati na podlagi preteklih donosov.

Narava in obseg investicijskih tveganj se razlikujeta med finančnimi trgi posameznih držav in med posameznimi finančnimi instrumenti. Ta investicijska tveganja se, med drugim, utegnejo razlikovati tudi glede na vrsto naložbe, glede na potrebe in cilje nekaterih investitorjev, glede na način, kako se določena investicijska storitev izvede, oziroma na način, kako se posamezen finančni instrument ponudi, proda ali trži, glede na lokacijo ali domicil izdajatelja, diverzifikacijo ali koncentracijo v portfelju, zahtevnost transakcije in uporabo vzvoda.

V nadaljevanju navedene vrste tveganj lahko vplivajo na vsako vrsto naložbe:

1 Likvidnostno tveganje

Na likvidnost instrumenta neposredno vplivata povpraševanje in ponudba tega instrumenta, posredno pa tudi drugi dejavniki, vključno z motnjami na trgu (na primer motnje na zadevni borzi), ali infrastrukturni vidiki, kot so neizdelanost ali motnje procesa poravnave finančnih instrumentov. V nekaterih pogojih trgovanja je lahko težko ali nemogoče zapreti ali odpreti pozicijo² v določenem finančnem instrumentu. To se lahko na primer zgodi pri hitrem gibanju cen, zlasti če je povišanje ali znižanje cene finančnega instrumenta tolikšno, da se skladno s predpisi borze trgovanje z instrumentom prekine ali omeji. Izdaja naloga stranke za preprečitev izgube («stop-loss») ne bo nujno omejila izgube na zeleni znesek, kajti zaradi tržnih pogojev se lahko zgodi, da tovrstnega naloga ne bo mogoče izvesti. Pri sklepanju bilateralnih poslov s finančnimi instrumenti nasprotni stranki, podpisnici pogodbe, ni treba sprejeti predčasne prekinitve pogodbe, ponovno odkupiti ali izplačati finančnega instrumenta (razen če je tako določeno v pogodbi), zato ima lahko instrument ničelno likvidnost. V drugih primerih pa lahko zaradi predčasne prekinitve, realizacije ali izplačila stranka prejme bistveno manj, kot je plačala za instrument, oziroma v nekaterih primerih sploh nič.

2 Kreditno tveganje

Kreditno tveganje je tveganje izgube, ki jo povzročijo posojilojemalci, dolžniki iz naslova izdaje obveznic oziroma iz naslova z obveznicami povezanih poslov, garant ali nasprotna stran, in sicer če ne izpolnijo svojih zapadlih obveznosti, ali tveganje, da se bo kreditna boniteta teh strank poslabšala. Izpostavljenost kreditnemu tveganju je posebno pomembna pri vseh finančnih instrumentih s kreditno izpostavljenostjo, kot so na primer komercialni zapisi. Potencialne izgube, do katerih lahko pride, pogostost in verjetnost nastanka teh izgub pri finančnih instrumentih s kreditno izpostavljenostjo so lahko precej večje kot pri naložbah v osnovni instrument, ki predstavlja sestavino kreditne izpostavljenosti pri finančnih instrumentih s kreditno izpostavljenostjo.

3 Tržno tveganje

Cena oziroma vrednost finančnih instrumentov se spreminja glede na tržno ponudbo in povpraševanje, zaznava investitorjev, cene morebitnih osnovnih ali

¹ Pojem »finančni instrument« zajema izključno tiste finančne instrumente, ki so navedeni v Zakonu o trgu finančnih instrumentov (Uradni list RS, št. 67/07s spremembami in dopolnitvami, v nadaljevanju: »ZTFI«), pojem »instrument« lahko zajema tudi tiste instrumente, ki po ZTFI ne sodijo v kategorijo finančnih instrumentov, kot na primer depozit (vpogledna vloga), vezan depozit in podobni instrumenti.

² Izvesti nakup oziroma prodajo določenega finančnega instrumenta.

povezanih investicij ali glede na vpliv panožnih, političnih in ekonomskih dejavnikov, ki utegnejo biti povsem nepredvidljivi.

3.1 Tuji trgi³

Vse investicije v tujini ali investicije s tujim elementom so lahko izpostavljene tveganju tujih trgov, ki predstavljajo drugačna tveganja od tistih na domačem trgu investitorja,⁴ pri čemer utegnejo biti tveganja v nekaterih primerih večja od tveganj, ki jih stranka prevzema z investicijami na domačem trgu. Verjetnost dobička ali izgube iz transakcij na tujih trgih ali pogodb v tujih valutah je odvisna tudi od nihanj deviznih tečajev.

3.2 Nastajajoči trgi

Nestanovitnost cen je lahko velika zlasti na nastajajočih trgih. Neuskkljenost cen, majhen obseg trgovanja in širok cenovni razpon so pogosta in nepredvidljiva gibanja na trgu. Poleg tega se lahko ob objavi določene novice ali informacije o določeni državi finančni trgi odzovejo z dramatičnim povišanjem in/ali znižanjem cen v zelo kratkem času. Na nastajajočih trgih (»emerging markets«) večinoma ni preglednosti, likvidnosti, učinkovitosti, tržne infrastrukture, pravne gotovosti oziroma varnosti in predpisov, ki so značilni za pravno ureditev razvitejših trgov. Tako je na primer mogoče, da na navedenih trgih ne obstajajo predpisi, ki urejajo tržno ali cenovno manipulacijo in trgovanje na podlagi notranjih informacij, ali drugi predpisi, katerih namen je zagotoviti vsem enake pogoje, kar zadeva dostopnost informacij in njihovo uporabo ali zlorabo na teh trgih. Na te trge lahko vplivajo tudi panožna, ekonomska in politična tveganja. Lahko se zgodi, da je na teh trgih težko uporabiti določene prakse za obvladovanje tveganj in pravne negotovosti, kot so zavarovanje s sklenitvijo valutne terminske pogodbe ali drugih poslov z izvedenimi finančnimi instrumenti. Treba je preučiti vpliv uvedbe ali odprave valutnih kontrol ob katerem koli času in morebitne težave pri repatriaciji sredstev. Upoštevati je treba tudi tveganja, povezana z nacionalizacijo ali razlastitvijo sredstev, uvedbo obdavčitve z zasegom ali kaznovalno obdavčitvijo, omejitvami investicij tujcev na nastajajočih trgih, sankcijami, vojno in revolucijo.

4 Poravalno tveganje in zaščita, ki jo nudijo klirinške hiše

Na mnogih borzah lahko za izvedbo transakcije »jamči« borza ali klirinška hiša. Ne glede na to tako jamstvo po navadi koristi članu borze ali klirinške hiše, ne more pa ga uveljavljati stranka, ki je zato izpostavljena dodatnemu kreditnemu tveganju in tveganju zaradi plačilne nesposobnosti podjetja, prek katerega je bila transakcija izvedena. Za instrumente, s katerimi se trguje zunaj borze in v neskladju z borznimi pravili, običajno ne obstaja klirinška hiša (čeprav se prenosljivi vrednostni papirji, ki niso uvrščeni na borzo, lahko poravnajo prek klirinške hiše).

Poravalno tveganje je tveganje, da nasprotna stranka kupcu ne bo zagotovila/izročila oziroma mogla zagotoviti/izročiti finančnega instrumenta (ali njegove vrednosti) skladno z dogovorjenimi pogoji, potem ko je nasprotna stranka že izpolnila svoj del pogodbe. Poravalno tveganje je večje, če se različni deli transakcije poravnajo v različnih časovnih pasovih ali v različnih poravnalnih sistemih, kjer pobot oziroma poravnava ni mogoč(-a). To tveganje je posebno veliko pri valutnih transakcijah in valutnih zamenjavah.

5 Tveganje plačilne nesposobnosti

Plačilna nesposobnost ali neizpolnjevanje obveznosti podjetja, s katerim poslujete, ali katerega koli posrednika, ki je udeležen v transakciji, lahko povzroči likvidacijo ali zaprtje pozicij brez soglasja stranke. Obstaja tudi tveganje plačilne nesposobnosti v zvezi s samo investicijo, kot je na primer tveganje plačilne nesposobnosti podjetja, udeleženega v transakciji z izvedenimi finančnimi instrumenti na neorganiziranem trgu (pri čemer se tveganje nanaša na sam izvedeni finančni instrument in na morebitno zavarovanje ali kritje).

6 Valutno tveganje

Pri kakršnih koli valutnih transakcijah in transakcijah z izvedenimi finančnimi instrumenti in vrednostnimi papirji v tuji valuti gibanje deviznega tečaja ugodno ali neugodno vpliva na dobiček ali izgubo iz naslova teh transakcij.

Oslabitev valute v primerjavi z valuto »benchmarka« (referenčni ali primerjalni indeks) ali valuto vašega portfelja bo negativno vplivala na vrednost investicije, denominirane v tej valuti. Nekatere države imajo devizne kontrole, ki lahko začasno onemogočijo menjavo ali prenos valut ali pa povzročijo devalvacijo valute. Zavarovanje pred tveganji lahko zmanjša izpostavljenost valutnemu tveganju, ne more pa povsem izničiti izpostavljenosti, ki izhaja iz spreminjajočih se vrednosti valut.

Če je kateri koli plačljiv znesek obresti in/ali odkupa v zvezi s katerim koli finančnim instrumentom povezan z gibanjem deviznega tečaja, lahko vsaka sprememba deviznega tečaja povzroči zmanjšanje zneska obresti oziroma odkupa. Zmanjšanje zneska pa lahko v nekaterih primerih povzroči, da ob zapadlosti takega instrumenta prejmete manjši znesek od prvotno investiranega.

7 Obrestno tveganje

Tveganje pri obrestnih merah izhaja iz dejstva, da se vrednost finančnega instrumenta, zlasti dolžniških vrednostnih papirjev, spremeni zaradi spremenjenih obrestnih mer. Obstajajo še dodatna tveganja, povezana z obrestnimi merami, ki se nanašajo na instrumente s spremenljivo obrestno mero, saj obrestnih prihodkov iz instrumentov s spremenljivo obrestno mero ni mogoče predvideti. Zaradi spremenljivih obrestnih prihodkov investitorji ob nakupu ne morejo določiti točne donosnosti instrumentov s spremenljivo obrestno mero. Investitorji v instrumente s pogostim izplačilom obresti so izpostavljeni tudi tveganju reinvestiranja. To pomeni, da lahko investitorji reinvestirajo obrestne prihodke, ki so jih prejeli, samo po takrat veljavni (lahko nižji) obrestni meri.

Spremembe tržnih obrestnih mer bistveno močneje vplivajo na cene obveznic brez kupona kot na cene obveznic s kuponsko obrestno mero. Če se tržne obrestne mere povečajo, lahko cena obveznic brez kupona bolj pade kot cena drugih obveznic z enako dospelostjo in boniteto.

8 Tveganje spremembe cen blaga

Cene blaga so lahko nestanovitne in lahko precej nihajo, če na primer naravne nesreče ali ujme, kot so orkani, požari ali potresi, vplivajo na ponudbo ali proizvodnjo takega blaga. Cene blaga lahko precej nihajo tudi zaradi sporov ali vojn, ki vplivajo na ponudbo ali proizvodnjo takega blaga. Če je kateri koli plačljiv znesek obresti in/ali odkupa v zvezi s katerim koli finančnim instrumentom povezan s ceno blaga, lahko vsaka sprememba cene takega blaga povzroči zmanjšanje zneska obresti in/ali zneska odkupa. Sprememba cene blaga lahko v nekaterih primerih povzroči, da ob zapadlosti instrumenta, vezanega na ceno blaga, prejmete znesek, ki je manjši od prvotno investiranega.

9 Regulativno, pravno in strukturno tveganje

Vse investicije so lahko izpostavljene regulativnemu, pravnemu ali strukturnemu tveganju.

Naložbam, ki so izpostavljene regulativnim ali pravnim ukrepom in spremembam, se zaradi teh dejavnikov lahko spremeni dobičkonosnost. Pravne spremembe imajo lahko celo tak učinek, da predhodno sprejemljiva naložba postane nezakonita. Tovrstna tveganja so nepredvidljiva in so lahko odvisna od številnih političnih, ekonomskih in drugih dejavnikov. Iz navedenega razloga so tovrstna tveganja lahko večja na nastajajočih trgih. Hkrati sta na nastajajočih trgih po navadi nadzor države in ureditev poslovnih praks, borz in neorganiziranih trgov manj stroga.

Zakoni in predpisi, s katerimi so seznanjeni investitorji, v nekaterih krajih morda ne obstajajo, ponekod pa se lahko tudi nekonsistentno ali naključno uporabljajo oziroma razlagajo in spremenijo z učinkom za nazaj. Neodvisnost pravnih sistemov kot tudi njihova imuniteta pred gospodarskimi, političnimi ali nacionalističnimi vplivi sta v mnogih državah še vedno pretežno nepreizkušeni. Sodniki in sodišča v številnih državah so na področjih poslovnega in korporacijskega prava večinoma neizkušena. Podjetja so izpostavljena tveganju, da bodo zakonodajna telesa spremenila uveljavljeni zakon samo zaradi

³ Pojem trg označuje denarni trg in/ali kapitalni trg finančnih instrumentov.

⁴ Pri domačih investitorjih je to slovenski kapitalni trg.

gospodarskega ali političnega pritiska ali javnega nezadovoljstva. V primeru kršenja lokalnih zakonov ali predpisov ali morebitnega spora zaradi lastništva premoženja, ne obstaja jamstvo, da bo investitor, ki ima investicije v tujini, lahko na lokalnih sodiščih uveljavil ustrezno pravno sredstvo, pri čemer ima lahko investitor pri tujih sodiščih tudi težave s priznanjem njegovih zahtevkov ter izdajo in izvrševanjem sodb v zvezi s pravnimi zahtevki, ki jih je na teh sodiščih vložil oziroma so bili s strani teh sodišč priznani s sodno odločbo.

Pri mnogih finančnih instrumentih ne obstaja stvarna pravica ali pravica do uporabe, ki bi se nanašala na obveznosti ali vrednostne papirje izdajatelja osnovnega instrumenta, temveč ima investitor pogodbeno razmerje samo z nasprotno stranko, njegove pravice pa so posledično omejene le na pravna sredstva, opredeljena v pogodbi, ki jih lahko uveljavlja do nasprotne stranke skladno s pogoji posameznega finančnega instrumenta.

V vseh primerih lahko pravni pogoji finančnega instrumenta vsebujejo določbe, ki so lahko v nasprotju z interesi stranke. Omogočajo lahko, na primer, predčasen odkup ali prekinitev kadar koli ali pa izdajatelju finančnih instrumentov omogočajo precej svobode pri spreminjanju pogojev, ki veljajo za finančne instrumente. V drugih primerih je lahko višina zneska, do katerega se lahko uveljavljajo pravice, ki izhajajo iz finančnih instrumentov, omejena. V nekaterih primerih lahko na naložbo stranke vpliva tudi uveljavljanje pravic, ki izhajajo iz finančnih instrumentov, drugih udeležencev trga.

10 Operativno tveganje

Operativno tveganje, ki ga predstavljajo izpadi ali okvare nujnih sistemov in kontrol, vključno z informacijskimi sistemi (v nadaljevanju: IT), lahko vplivajo na vse finančne instrumente. Poslovno tveganje, zlasti tveganje, da se podjetje vodi nepopolno ali slabo, lahko prav tako vpliva na delničarje ali investitorje takega podjetja. Kadrovske in organizacijske spremembe lahko močno vplivajo na tovrstna tveganja, pri čemer operativno tveganje na splošno ni opazno zunaj organizacije.

11 Nasprotja interesov

Pri običajnem poslovanju so lahko Banka in z njo povezane družbe izpostavljene različnim dejanskim in potencialnim nasprotjem interesov, torej interesom, ki so lahko v nasprotju z interesi stranke ali pa so interesi ene stranke Banke v nasprotju z interesi druge stranke Banke.

3. DEL: PRODUKTI IN INVESTICIJE

Nakup ali prodaja finančnega instrumenta je povezana z več vrst stroškov (vključno s stroški in provizijo za transakcijo). Ti stroški lahko bistveno zmanjšajo ali celo izničijo možnost morebitnega dobička stranke, ki bi ga sicer utegnila doseči stranka iz poslov s finančnimi instrumenti. Če pri izvršitvi naročila stranke sodelujejo dodatni domači ali tuji udeleženci trga finančnih instrumentov, med drugim domači borzni posredniki ali posredniki na tujih trgih, mora stranka upoštevati, da je lahko stranka obremenjena tudi s plačilom borznoposredniške provizije, zneskom nadomestila in drugimi stroški, zlasti (a ne izključno le) stroški tretjih oseb. Poleg navedenih stroškov, ki so neposredno povezani s transakcijo s finančnim instrumentom (»neposredni stroški«), mora stranka upoštevati tudi vse naknadne stroške in nadomestila (»na primer nadomestilo za izvedbo skrbniških storitev«). Pred investiranjem svetujemo stranki, da se pouči o vseh dodatnih stroških in nadomestilih, ki nastanejo v povezavi z nakupom, skrbništvom ali prodajo finančnega instrumenta.

Če stranka v poslu s finančnim instrumentom zagotovi zavarovanje, je od vrste transakcije in kraja trgovanja odvisno, kako se bo zavarovanje obravnavalo. Zavarovanje stranke se lahko obravnava različno, in sicer v odvisnosti od tega, ali trguje na organiziranem trgu, kjer veljajo pravila borze in s transakcijo povezane klirinške hiše, ali pa se trgovanje izvaja zunaj borze. V nekaterih primerih zaradi neločevanja med sredstvi stranke in sredstvi udeleženca, ki za račun stranke opravlja posle za stranko prek drugega udeleženca trga finančnih instrumentov, obstaja tveganje, da stranka na začetku trgovanja s finančnim instrumentom ne bo mogla uveljavljati svojih pravic in upravičenj iz naslova zagotovljenega zavarovanja, oziroma tveganje, da bo stranka navedene pravice in upravičenja med trgovanjem s finančnim instrumentom izgubila. Čeprav se trgovanje izkaže za donosno, pa ni zagotovljeno, da bo stranka dobila povrnjena vsa sredstva, ki jih je položila pri udeležencu trga finančnih instrumentov z namenom zavarovanja posla.

Banka svetuje stranki, da se pozanima o načinu obravnave zavarovanja, ki ga stranka zagotovi za zavarovanje posla, in da se seznanj s pravnim varstvom, ki je v poslu zagotovljeno denarnim sredstvom ali drugemu premoženju stranke, ki ga stranka zagotovi kot zavarovanje (gre zlasti za primere plačilne nesposobnosti ali stečaja katerega koli udeleženca posla). Morebitna vprašanja v zvezi s povračili v poslih izgubljenih denarnih sredstev ali premoženja lahko urejajo tudi zakonodaja ali lokalni predpisi.

1 Delnice in druge vrste lastniških vrednostnih papirjev

Delnice so izpostavljene vsem glavnim vrstam tveganj, ki so navedene v 2. delu tega dokumenta. Poleg navedenih tveganj obstaja pri delnicah tudi tveganje nestanovitnosti ali težav v sektorju podjetja. Če podjetje ni uvrščeno na borzo in se z njegovimi delnicami ne trguje na borzi ali pa je uvrščeno na borzo in se z njegovimi delnicami trguje redko, je lahko prisotno tudi likvidnostno tveganje, zaradi česar je lahko delnice včasih zelo težko prodati.

1.1 Navadne delnice

Navadne delnice so delnice, ki dajejo njihovim imetnikom pravico do udeležbe pri upravljanju družbe (pravico glasovati na skupščini družbe za predlagane sklepe), pravico do dela dobička (dividenda) in pravico do ustreznega dela preostalega premoženja po likvidaciji ali stečaju družbe, medtem ko investitor v navadne delnice ne more od izdajatelja delnice zahtevati vračila vložka (povračila investicije v nakup delnice). Investicije v navadne delnice nimajo zajamčenega donosa, pri likvidaciji izdajatelja pa so navadni delničarji med zadnjimi, ki so upravičeni do poplačila iz kapitala in morebitnih presežnih sredstev izdajatelja, kar lahko privede do izgube precejšnjega dela ali celotnega vložka (investicije v nakup delnice).

1.2 Prednostne delnice

V nasprotju z navadnimi delnicami imajo delničarji prednostnih delnic običajno pravico do fiksne dividende, ki ni odvisna od uspešnosti izdajatelja, zato so manj tvegana oblika investicije kot navadne delnice. Prednostne delnice po navadi delničarjem ne dajejo pravice glasovati na skupščinah izdajatelja, toda v primeru, da gre izdajatelj v stečaj, imajo imetniki prednostnih delnic prednost pri poplačilu iz morebitnih presežnih sredstev izdajatelja pred navadnimi delničarji.

2 Potrdila o lastništvu

Potrdila o lastništvu (ameriška potrdila o lastništvu, globalna potrdila o lastništvu itd., v nadaljevanju skupaj poimenovana kot **potrdila o lastništvu**) so prenosljiva potrdila, ki jih praviloma izda banka in predstavljajo določeno število delnic v podjetju, s katerimi se trguje na lokalni borzi izdajatelja ali na borzi v tujini. Prisotna tveganja se nanašajo na delnico samo in na banko, ki izda potrdilo. Poleg tega obstajajo bistvene razlike med pravicami imetnikov potrdil o lastništvu in pravicami imetnikov delnic izdajatelja, ki jih predstavljajo potrdila o lastništvu. Pogodba o potrdilih o lastništvu določa pravice in odgovornosti depozitarja (kot izdajatelja potrdil o lastništvu), izdajatelja delnic, ki jih predstavljajo potrdila o lastništvu, in imetnika potrdil o lastništvu in se lahko razlikujejo od pravic imetnikov delnic. Na primer, izdajatelj delnic, ki jih predstavljajo potrdila o lastništvu, lahko izvede izplačila imetnikom delnic, imetnikom potrdil o lastništvu pa ne. Vse razlike med pravicami imetnikov potrdil o lastništvu in imetnikov delnic izdajatelja, ki jih predstavljajo potrdila o lastništvu, so lahko pomembne in lahko bistveno in negativno vplivajo na vrednost potrdil o lastništvu. Potrdila o lastništvu, ki predstavljajo delnice izdajateljev s sedežem v tujih pravnih sistemih (zlasti v pravnih sistemih nastajajočih trgov), vsebujejo tudi tveganja, povezana s trgi finančnih instrumentov v pravnih sistemih.

3 Nakupni boni – »warrant«

Nakupni boni je časovno omejena pravica do nakupa delnic, zadolžnic ali obveznic, ki jo je mogoče uveljavljati do izdajatelja osnovnega finančnega instrumenta. Razmeroma majhno gibanje cene osnovnega finančnega instrumenta lahko povzroči nesorazmerno veliko gibanje cene nakupnega bona, bodisi

ugodno bodisi neugodno. Cene nakupnih bonov so zato lahko nestanovitne.

Pravica do vpisa katerega koli finančnega instrumenta, ki izhaja iz nakupnega bona, je vsekakor časovno omejena, zato postane investicija ničvredna, če investitor pravice ne uveljavi do določenega roka.

Če se nakupne pravice uveljavijo, se lahko od imetnika nakupnega bona zahteva, da izdajatelju plača dodatne zneske (v višini, ki je enaka ali blizu vrednosti sredstev, na katere se bon nanaša). Z uveljavitvijo nakupnega bona pridobi imetnik nakupnega bona vse pravice in tveganja iz naslova lastništva osnovnega finančnega instrumenta.

Nakupni bon je lahko izpostavljen vsem glavnim vrstam tveganj, ki so opisane v 2. delu.

Banka svetuje stranki, da nakupnega bona ne kupi, če ni pripravljena utrpeti izgube vsega denarja, ki ga investira, vključno s plačano provizijo ali drugimi stroški transakcije.

Tudi nekateri drugi instrumenti se imenujejo boni ('warrant'), vendar so dejansko opcije (na primer opcija za pridobitev vrednostnega papirja, s katero se trguje na organiziranem trgu in jo je mogoče uveljaviti v razmerju do osebe, ki ni izdajatelj osnovnega instrumenta). Navedeni instrumenti so opisani v točki o opcijah.

4 Instrumenti denarnega trga

Instrumenti denarnega trga so kot drugi dolžniški instrumenti izpostavljeni glavnim vrstam tveganj, navedenim v 2. delu tega dokumenta, zlasti kreditnemu in obrestnemu tveganju.

5 Dolžniški instrumenti/obveznice/zadolžnice

Vsi dolžniški instrumenti so potencialno izpostavljeni glavnim vrstam tveganj, ki so navedene v 2. delu, zlasti kreditnemu in obrestnemu tveganju.

Dolžniški vrednostni papirji so lahko izpostavljeni tveganju zaradi izdajateljeve nezmožnosti plačila glavnice in/ali obresti, njihove vrednosti pa se lahko spremenijo tudi zaradi sprememb obrestnih mer, tržne zaznave kreditne sposobnosti izdajatelja, splošne likvidnost trga in drugih ekonomskih dejavnikov. Ko se obrestne mere zvišajo, lahko pričakujemo, da se bo vrednost dolžniških vrednostnih papirjev zmanjšala. Prenosljivi dolžniški vrednostni papirji s fiksno kuponsko obrestno mero z daljšo dospelostjo/nizjimi kuponi so po navadi občutljivejši za gibanje obrestnih mer kot tisti s krajšo dospelostjo/višjimi kuponi.

6 Enote kolektivnih naložbenih podjetij

Kolektivni naložbeni podjem, razen podjema zaprtega tipa, je vzajemni sklad⁵ ali investicijska družba⁶, katere namen je skupinsko nalaganje kapitala, ki ga zagotavlja javnosti in ki deluje po načelu razpršitve tveganja, in enote, ki se na zahtevo njihovega imetnika odkupijo oziroma izplačajo neposredno ali posredno iz premoženja tega podjetja.

Investicijski kupon je vrednostni papir, katerega izdajatelj je družba za upravljanje, ki se glasi na eno ali več enot premoženja vzajemnega sklada in ki daje imetniku investicijskega kupona pravico od družbe za upravljanje zahtevati izplačilo vrednosti enot premoženja vzajemnega sklada, na katere se glasi investicijski kupon, ter pravico do izplačila sorazmernega dela likvidacijske mase pri likvidaciji vzajemnega sklada.

Kolektivni naložbeni podjem in naložbe, ki jih zajemajo (v nadaljevanju skupaj: **naložbeni podjem**), so potencialno izpostavljeni vsem glavnim vrstam tveganj, ki so navedene v 2. delu tega dokumenta.

Obstaja mnogo različnih vrst kolektivnih naložbenih podjetij. Na splošno gre pri kolektivnih naložbenih podjetjih za dogovor, ki številnim investitorjem omogoča, da združijo svoja sredstva, ki jih nato strokovno upravlja neodvisni upravitelj. Investicije po navadi zajemajo instrumente denarnega trga ter dolžniške in lastniške vrednostne papirje, vendar lahko – odvisno od vrste naložbenega podjetja – vključujejo tudi izvedene finančne instrumente, nepremičnine ali katera koli druga sredstva. Naložbe, ki so predmet naložbenega podjetja, so lahko izpostavljene tveganjem, zato se investitorjem svetuje, da preverijo, ali naložbeni podjem zajema več različnih naložb in s tem se tveganje porazdeli.

Tveganje kolektivnih naložbenih podjetij je mogoče zmanjšati, ker lahko ustrezna diverzifikacija v kolektivnem naložbenem podjetju zmanjša vpliv spremembe vrednosti posamezne naložbe na celotno donosnost naložbenega podjetja. Kljub razpršitvi tveganja lahko pride do padca ali povišanja vrednosti naložbenega podjetja.

Oceno vrednosti kolektivnega naložbenega podjetja po navadi nadzoruje upravitelj sklada ali investicijski svetovalec, ki upravlja kolektivni naložbeni podjem (odvisno od primera). Ocene vrednosti se izvajajo skladno s pogoji, ki veljajo za kolektivni naložbeni podjem in lahko temeljijo na nerevidiranih finančnih izkazih kolektivnega naložbenega podjetja in vseh pripadajočih poročilih. Te ocene so lahko predhodni izračuni vrednosti čistega premoženja kolektivnih naložbenih podjetij. Kolektivni naložbeni podjem lahko zajema več vrst investicij, ki so nelikvidne ali se z njimi ne trguje aktivno in za katere je težko zanesljivo določiti ceno. Posledično lahko upravitelj sklada ali investicijski svetovalec upošteva različne vrednosti posameznih naložb, zajetih v kolektivnem naložbenem podjetju. Negotovost pri ocenjevanju vrednosti sredstev v kolektivnih naložbenih podjetjih lahko negativno vpliva na vrednost čistega premoženja kolektivnega naložbenega podjetja, zlasti če se presoja v zvezi z oceno vrednosti izkažejo za netočne.

Upravitelj sklada ali investicijski svetovalci, ki upravlja kolektivni naložbeni podjem, lahko (med drugim) uporabljajo strategije, kot so termska prodaja brez pokritja (kratka prodaja), vzvod, posojanje in izposojanje vrednostnih papirjev, naložbe s slabšo bonitetno oceno ali težko unovčljive naložbe, nekritični opcijski posli, opcije in termiski posli ter valutni posli, od katerih lahko vsak v določenih okoliščinah okrepi vpliv neugodnih tržnih gibanj in poveča izgube podjetja. Kolektivni naložbeni podjem lahko vključuje investicije na trgih, ki so nestanovitni in/ali nelikvidni in v katerih je težko ali drago odpreti ali zapreti pozicijo. Donosnost posameznega kolektivnega naložbenega podjetja in naložb, ki so njegov sestavni del, je odvisna od tega, kako uspešen je upravitelj kolektivnega naložbenega podjetja pri izbiri in upravljanju posamezne naložbe kolektivnega naložbenega podjetja.

Poleg tega je unovčenje investicije v kolektivni naložbeni podjem pogosto omejeno skladno s pogoji, ki veljajo za podjem. Mogoče je, da za kolektivni naložbeni podjem ne obstaja sekundarni trg, zato je lahko investicija v tak podjem (zelo) nelikvidna.

7 Izvedeni finančni instrumenti, vključno z opcijami, termiskimi posli, posli zamenjave, termiskimi pogodbami, izvedenimi finančnimi instrumenti za prenos kreditnega tveganja in finančnimi pogodbami na razliko

Tveganja, navedena v nadaljevanju, lahko nastanejo v povezavi z vsemi vrstami izvedenih finančnih instrumentov, ne glede na to, ali gre za olistinjeni produkt (kot na primer certifikat) ter ali so posli sklenjeni na organiziranem trgu ali na neorganiziranem trgu.

Izvedeni finančni instrument je instrument, katerega vrednost izhaja iz vrednosti osnovnega instrumenta. Namesto da bi trgovali ali menjali samo osnovni instrument, se sklene pogodba za izmenjavo denarja, sredstev, finančnega instrumenta ali druge vrednosti na podlagi osnovnega instrumenta, in sicer na

⁵ Vzajemni sklad je investicijski sklad, oblikovan kot ločeno premoženje, ki je razdeljeno na enote, katerih vrednost je na zahtevo imetnika izplačljiva iz tega premoženja, in ki ga upravlja družba za upravljanje.

⁶ Investicijska družba je investicijski sklad, organiziran kot delniška družba s sedežem v RS, katere osnovni kapital je razdeljen na delnice istega razreda, ki so prosto prenosljive in s katerimi se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev.

določen datum v prihodnosti. Za pridobitev izvedenega finančnega instrumenta se lahko plača tudi premija.

Pri investiranju v izvedene finančne instrumente je pogosto mogoče pridobiti finančni vzvod, kar pomeni, da lahko majhen polog ali vplačilo privede do velike izgube (ki je lahko večja od osnovnega vložka) ali dobička. Iz navedenega sledi tudi, da lahko relativno majhna sprememba v ceni osnovnega instrumenta povzroči razmeroma veliko večje gibanje vrednosti izvedenega finančnega instrumenta. Posamezni izvedeni finančni instrumenti so povezani tudi zahtevo po vplačilu kritja, kar pomeni, da bo morala stranka z gotovino pokriti morebitne izgube, ki jih je utrpela pri posameznih z Banko sklenjenih poslih, sicer stranka tvega, da Banka na podlagi enostranske odločitve predčasno prekine oziroma realizira transakcijo. Finančni vzvod in zahteva po kritju pri nekaterih izvedenih finančnih instrumentih hkrati dodatno povečata tveganja, katerim je investitor izpostavljen pri naložbah v tovrstne instrumente.

Obstaja veliko različnih vrst izvedenih finančnih instrumentov, pri čemer so opcije, terminski posli in posli zamenjave najpogostejši. Investitor, ki investira v izvedene finančne instrumente, pogosto prevzame visoko stopnjo tveganja, zato je treba naložbe v izvedene finančne instrumente sklepati previdno, zlasti (a ne izključno le) v primeru, da je investitor manj izkušen oziroma se ni pripravil izpostavljati večjim tveganjem oziroma ima na razpolago manjšo količino kapitala za investiranje.

Če je izvedena transakcija še posebno obsežna ali če je trg nelikviden (kar velja pri mnogih izvedenih finančnih instrumentih), je lahko nemogoče izvesti transakcijo ali zapreti pozicijo po ugodni ceni.

Izvedeni finančni instrumenti, s katerimi se trguje na borzi, so izpostavljeni tveganjem zaradi borznega trgovanja na splošno, vključno z zahtevo po vplačilu kritja. Izvedeni finančni instrumenti, s katerimi se trguje zunaj borze, so lahko prenosljivi vrednostni papirji ali dvostranske pogodbe, s katerimi se trguje na prostem trgu. Čeprav se lahko s temi oblikami izvedenih finančnih instrumentov trguje različno, je lahko v obeh primerih prisotno kreditno tveganje izdajatelja (pri prenosljivih vrednostnih papirjih) ali nasprotne stranke (pri dvostranskih pogodbah) in kot za vsako pogodbo veljajo tudi zanje posebni pogodbeni pogoji. Pri dvostranskih pogodbah je zlasti mogoče, da nasprotna stranka ni zavezana zapreti ali likvidirati svoje pozicije, zato se lahko zgodi, da investitor ne bo mogel prekiniti pogodbe, ki ustvarja izgubo. Značilnosti posla z izvedenim finančnim instrumentom, s katerim se trguje zunaj organiziranega trga, so dogovorjene ob vsaki sklenitvi posla na individualni ravni. Ker pogoji transakcije niso standardizirani in ne obstaja centraliziran vir cen (kot pri instrumentih, s katerimi se trguje na borzi), je včasih transakcije težko ovrednotiti. Različne formule in finančne predpostavke lahko dajo različne vrednosti, različne finančne organizacije pa lahko navajajo različne cene za isto transakcijo. Poleg tega se vrednost izvedenega finančnega instrumenta, s katerim se trguje zunaj borze, lahko sčasoma spreminja, pri čemer lahko nanjo vpliva veliko dejavnikov, med katerimi so tudi preostala dospelost, tečaj, nestanovitnost cene in prevladujoče obrestne mere.

Izvedeni finančni instrumenti se lahko uporabljajo za špekulativne namene ali kot zavarovanje drugih investicij ali obvladovanje ekonomskih tveganj. Stranki svetujemo, da se pozanima o značilnostih posameznih vrst izvedenih finančnih instrumentov in iz teh instrumentov izhajajočih ter s temi instrumenti povezanih obveznostih (npr. okoliščine, v katerih je stranka zavezana prevzeti ali izročiti osnovno sredstvo in – pri opcijah – datum zapadlosti, omejitve glede časa izvršitve ter pogoji in način izvršitve opcije). V nekaterih primerih lahko borza ali klirinška družba spremeni določila neizpolnjenih pogodb (vključno z izvršilno ceno pri opcijskem poslu), ki ustrezajo spremembam osnovnega instrumenta.

Pri gibanju cene osnovnega instrumenta in izvedenega finančnega instrumenta, ki se na ta osnovni instrument glasi, lahko pride do razhajanj. Za terminsko pogodbo, ki se nanaša na opcijo, lahko na primer veljajo omejitve cene, za opcijo samo pa ne. Če ni cene osnovnega instrumenta, je včasih težko oceniti »pošteno« vrednost izvedenega finančnega instrumenta.

Navedene točke v zvezi z različnimi vrstami izvedenih finančnih instrumentov ne veljajo samo za navedene izvedene finančne instrumente, ampak tudi širše, za izvedene finančne instrumente na splošno. Vsi izvedeni finančni instrumenti so potencialno izpostavljeni glavnim vrstam tveganja, navedenim v 2. delu, zlasti tržnemu tveganju, kreditnemu tveganju in vsem posebnim panožnim tveganjem, povezanim z osnovnim sredstvom.

7.1 Terminske pogodbe, (sintetični) terminski posel in dogovor o terminski obrestni meri

Terminske pogodbe, (sintetični) terminski posli in dogovor o terminski obrestni meri (vsi navedeni spadajo v kategorijo izvedenih finančnih instrumentov) zajemajo obveznost sklenitve, prevzema ali izročitve dogovorjenega osnovnega instrumenta ali denarne poravnave na datum v prihodnosti. Pri trgovanju s (sintetičnimi) terminskimi posli in pogodbami je pogosto mogoče pridobiti finančni vzvod, terminske transakcije pa lahko vključujejo tudi pogojno obveznost, zlasti zahtevo glede kritja.

7.2 Opcije

Z nakupom opcije investitor pridobi pravico, ne pa tudi obveznost, od izdajatelja opcije kupiti (v primeru izdaje nakupne opcije) oziroma izdajatelju prodati (v primeru izdaje prodajne opcije) osnovni instrument na vnaprej določen ali določljiv dan in po vnaprej določeni (izvršilni) ceni.

Nakup opcije je manj tvegan kot prodaja opcije, saj lahko izguba pri nakupu opcije znaša največ toliko kot premija, povečana za provizijo ali druge stroške transakcije. Nekateri opcijski trgi delujejo na osnovi kritja, tako da kupci ne plačajo celotne premije za opcijo v času, ko jo kupijo. V tem primeru se lahko od stranke naknadno zahteva, da plača kritje za opcijo do višine premije, če tega ne stori, se lahko pozicija stranke zapre ali likvidira tako kot terminska pozicija. Kadar stranka izda opcijo, je povezano tveganje veliko večje kot pri nakupu opcije. Če želi stranka ohraniti svojo pozicijo, se lahko zgodi, da bo morala poravnati obveznosti, ki izhajajo iz opcije, pri čemer pa lahko utрпи izgubo, ki bistveno presega prejeto premijo. Z izdajo opcije namreč stranka sprejme pravno obveznost nakupa ali prodaje osnovnega instrumenta pod pogojem, da upravičenec iz opcije to uveljavlja v roku za uveljavitev opcije, in sicer neodvisno od tega, za koliko se je tržna cena osnovnega instrumenta oddaljila od izvršilne cene, dogovorjene v opciji.

Če je stranka že imetnik osnovnega instrumenta, za katerega je sklenila pogodbo o izdaji prodajne opcije (kar je znano kot »krita nakupna opcija«), je tveganje manjše. Če stranka ni imetnik osnovnega instrumenta (kar je znano kot »nekrita nakupna opcija«), je lahko tveganje neomejeno. Za nakupno opcijo velja, da je (»in-the-money«), kadar je izvršilna cena nižja od tržne cene osnovnega instrumenta. Za prodajno opcijo velja, da je (»in-the-money«), kadar je izvršilna cena višja od tržne cene osnovnega instrumenta. Tudi pri unovčenju opcije (»in-the-money«) lahko investitor realizira negativen donos, in sicer kadar je vrednost unovčene opcije nižja od stroškov, ki jih je imel kupec s sklepanjem transakcije v zvezi z opcijo (premija, druga nadomestila in stroški).

V nekaterih primerih se instrumenti, ki zagotavljajo možnost izvršitve nakupa ali prodaje osnovnega instrumenta do tretje osebe (do osebe, ki ni prvotni izdajatelj tega osnovnega sredstva), imenujejo »warrant«. S tovrstnimi instrumenti se trguje na organiziranem trgu (borzi) ali zunaj organiziranega trga in vsebujejo podobna tveganja kot opcije.

Obstaja več vrst opcij glede na možnost izvršitve opcije, med njimi ameriška opcija (možnost izvršitve na kateri koli dan v obdobju do zapadlosti opcije), evropska (samo na dan, določen kot dan zapadlosti opcije) in bermudska (samo na vnaprej določene dneve v obdobju do zapadlosti opcije). Nakup evropskih ali bermudskih opcij lahko prinaša dodatno tržno tveganje, ker je lahko izvršilna cena pod/nad tržno ceno (t. i. »in-the-money«) (pretežen) del časa, ne pa tudi na dan oziroma dneve na katere ima investitor pravico do uveljavitve opcije. V primeru, da je stranka potencialni izdajatelj opcije, je treba upoštevati način, kako vrsta opcije vpliva na terminski plan potencialnih obveznosti stranke za plačilo oziroma izročitev osnovnega instrumenta, ki izhajajo iz opcije. Kot izdajatelj evropske opcije lahko stranka terminski plan vseh obveznosti za plačilo oziroma izročitev osnovnega instrumenta predvidi. Če ne pride do predčasne prekinitve razmerja, nastalega s sklenitvijo pogodbe o ustanovitvi opcije, poravnava pred datumom zapadlosti ni potrebna. Kot izdajatelj ameriške opcije pa mora biti stranka pripravljena izpolniti morebitne obveznosti za plačilo oziroma izročitev osnovnega instrumenta kadarkoli v obdobju do zapadlosti opcije.

7.3 Pogodbe na razliko

Določeni izvedeni finančni instrumenti se imenujejo pogodbe na razliko. To so lahko opcije ali terminskimi posli na borzni indeks, valutno in obrestno zamenjavo. V nasprotju s terminskimi posli in posli, katerih predmet so opcije (ki se lahko – glede na pogoje – poravnajo z gotovino ali izročitvijo osnovnega

instrumenta) se lahko te pogodbe poravnajo samo z denarno poravnavo. Naložba v pogodbo na razliko prinaša enaka tveganja kot naložba v zvezi s terminskim poslom ali opcijo. Transakcije s pogodbami na razliko lahko zajemajo tudi pogojno obveznost.

7.4 Naložbeni certifikati

Naložbeni certifikati investitorjem omogočajo zasledovanje gibanja cen različnih osnovnih finančnih instrumentov (delnic, indeksov, obveznic ...), vendar je investitor poleg tveganju do posameznega finančnega instrumenta izpostavljen tudi tveganju do izdajatelja certifikata. Izdajatelji certifikatov so večinoma velike investicijske banke, ki z omenjenimi instrumenti trgujejo na organiziranem trgu (borzi). Lastniki naložbenih certifikatov, v nasprotju z imetniki osnovnih finančnih instrumentov, nimajo nobenih pravic, ki bi izvirale iz naslova lastništva osnovnega instrumenta (na primer pravice do dividende). Imetniki certifikatov so upravičeni do nekaterih izplačil ob določenih pogojih, ki so vnaprej opredeljeni v prodajnem prospektu.

Obstaja več vrst certifikatov, kot na primer udeležbeni certifikati, certifikati s finančnim vzvodom, certifikati, ki zasledujejo nadpovprečno donosnost, certifikati z zavarovano glavnico in druge vrste certifikatov, ki se med seboj razlikujejo glede na obseg in vrsto tveganj, katerim je investitor izpostavljen.

7.5 Posli zamenjave – »swap«

Pogodba o zamenjavi je izvedeni finančni instrument, pri katerem stranki zamenjata en denarni tok za drugega (pri valutni zamenjavi se hkrati dogovorita še za obratni denarni tok z datumom v prihodnosti, ob zapadlosti valutne zamenjave), ki ju izračunata glede na »osnovni instrument« (najobičajnejši so valutna zamenjava – FX swap, zamenjava obrestnih mer – IRS, osnovni instrument pa je lahko tudi indeks, blago ali drugo).

Pogodba o zamenjavi se lahko uporabi v kombinaciji z opcijo. Opcije na zamenjavo (»swaption«) so transakcije, na podlagi katerih kupec v zameno za plačilo premije pridobi pravico, da do dogovorjenega datuma ali na dogovorjeni datum sklene predhodno dogovorjeno pogodbo o zamenjavi. Obrestne »kapice«, »dna« in »ovratnice« stranki omogočajo, da se v zameno za plačilo ali prejem premije zaščiti ali izpostavi nihanju vrednosti ali nivoju osnovnega instrumenta.

Pri trgovanju z izvedenimi finančnimi instrumenti, s katerimi se ne trguje na borzi (vključno s posli zamenjave), je stranka močno izpostavljena tudi t. i. »tveganju nasprotne stranke«, torej tveganju in nemožnosti nasprotne stranke izpolniti zapadle obveznosti, ki izhajajo iz finančnega instrumenta.

Obseg trgovanja s finančnimi instrumenti zamenjav se je v zadnjih letih močno povečal in postal za nekatere osnovne instrumente likvidnejši, mnoge banke in investicijsko bančna podjetja delujejo kot principalni in posredniki ter uporabljajo standardizirano dokumentacijo o zamenjavah, vendar kljub temu ni mogoče zagotoviti, da bo likviden sekundarni trg obstajal ob katerem koli času za kateri koli posamezen posel zamenjave.

Vsi sestavljeni finančni instrumenti, kot so na primer obveznice z nakupnimi boni, strukturirani depozit, vezan na valutni par, strukturirani depozit, vezan na ceno blaga, so izpostavljeni tveganju vseh finančnih instrumentov, iz katerih so sestavljeni. Pri tovrstnih finančnih instrumentih je prisotno večje tveganje kot na splošno pri posameznem instrumentu (negativni vplivi posameznih vrst tveganj, ki izhajajo iz posameznega dela sestavljenega finančnega instrumenta, se namreč lahko pojavijo hkrati in skupaj), čeprav lahko nekateri sestavljeni instrumenti vključujejo elemente za omilitev nekaterih tveganj, na primer instrumenti z zaščito glavnice. Pri strukturiranem depozitu na valutni par ali na ceno blaga lahko investitor ob zapadlosti takega instrumenta dobi manj, kot je prvotno investiral (razen v primeru zaščite glavnice), maksimalna izguba pa je omejena na višino vložka.

Na vrednost košare produktov, kot so delnice, indeksi itd., lahko vpliva število in kakovost referenčnih instrumentov, ki jih košara vsebuje. Spremembe vrednosti posameznega referenčnega instrumenta v košari na splošno bolj vplivajo na vrednost košare, če košara vsebuje manjše število različnih referenčnih instrumentov ali pa večji delež posameznega referenčnega instrumenta. Poleg tega je v primeru, da so referenčni instrumenti v košari skoncentrirani v določeni panogi, vrednost take košare bolj odvisna od ekonomskih, finančnih in drugih dejavnikov, ki vplivajo na to panogo, kot pa če košara vsebuje referenčne instrumente iz več panog.

4. DEL: INFORMACIJE O RAVNANJU S FINANČNIMI INSTRUMENTI IN DENARNIMI SREDSTVI STRANKE

Banka vodi finančne instrumente in denarna sredstva stranke, s katerim Banka razpolaga bodisi v svojem imenu in za račun strank bodisi v imenu in za račun strank in ki jih je pridobila pri opravljanju investicijskih oziroma pomožnih investicijskih storitev za stranke (v nadaljevanju skupaj: **vodenje finančnih instrumentov in denarnih sredstev stran**), v skladu s pravili skrbnega ravnanja s finančnimi instrumenti in denarnim dobroimetjem strank, navedenimi v ZTFI.

V primeru borznega posredovanja, vodenja računov nematerializiranih vrednostnih papirjev, zbirne hrambe vrednostnih papirjev, izdanih kot pisne listine, gospodarjenja s sredstvi strank in skrbniških storitev, Banka vodi finančne instrumente in denarna sredstva stranke v skladu z določili s stranko v ta namen sklenjene pogodbe o borznem posredovanju, pogodbe o vodenju računov nematerializiranih vrednostnih papirjev, pogodbe o zbirni hrambi vrednostnih papirjev, izdanih kot pisne listine, pogodbe o gospodarjenju s sredstvi strank in pogodbe o zagotavljanju skrbniških storitev ter notranjimi akti Banke. Vse pravice in upravičenja stranke v zvezi s finančnimi instrumenti in denarnimi sredstvi stranke, ki gredo stranki pri opravljanju v tem odstavku navedenih storitev, zlasti (a ne izključno le) pravica stranke do razpolaganja s finančnimi instrumenti, ki so predmet nakupnega posla, oziroma pravica do razpolaganja stranke s kupnino, pridobljeno iz naslova prodajnega posla, oziroma z zneskom neizkoriščenega predujma (danega Banki za izvršitev nakupnega naročila), pravice stranke do izročitve Banki v gospodarjenje izročeni sredstev stranke ter pravica do donosov iz naslova upravljanja finančnih instrumentov stranke, so natančneje urejene v prej navedenih pogodbah.

Banka pri Banki Slovenije odpre poseben denarni račun, prek katerega sprejema vplačila in opravlja izplačila iz poslov, ki jih je sklenila za račun stranke, in vodi denarno dobroimetje stranke. Banka v zvezi z vsakim denarnim računom strank vodi evidenco. Banka prek posebnega denarnega računa stranke ne sme sprejemati vplačil in opravljati izplačil iz poslov, ki jih je sklenila za svoj račun. Banka vodi finančne instrumente in denarna sredstva stranke ločeno od finančnih instrumentov in denarnih sredstev Banke. Banka za račun in v imenu stranke pri centralnem depozitarju vodi račun nematerializiranih finančnih instrumentov. Banka na hišni račun ne sme prenesti finančnih instrumentov, katerih imetnik je stranka oziroma ki jih je pridobila za račun stranke, razen če za tak prenos obstaja veljavni pravni temelj. Banka finančnih instrumentov, katerih imetnik je, ne sme voditi na računu stranke, ki ga vodi sama. Banka za račun stranke vodi trgovalni račun stranke, račun gospodarjenja s sredstvi stranke, skrbniški račun ter evidenco stanja in prometa s finančnimi instrumenti in denarnimi sredstvi stranke.

V primeru, da so finančni instrumenti stranke vpisani v centralnem depozitu, jih Banka vodi v skladu s pravili, ki se uporabljajo za ta depo. V primeru, da pravila centralnega depozita omogočajo vodenje računov strank v njem, Banka stranko na to možnost izrecno opozori in ji v zvezi s tem poda vse informacije v obsegu, kot je določen z določili ZTFI. Če stranka zahteva, da se njeni finančni instrumenti vodijo prek njenega računa v centralnem depozitu, Banka v primeru, da je članica tega centralnega depozita, odpre in vodi račun stranke, na katerem so vpisani ti finančni instrumenti, če pa ni članica tega centralnega depozita, v imenu in za račun stranke zagotovi, da član centralnega depozita odpre in vodi račun stranke, pri katerem so vpisani ti finančni instrumenti. V primeru, da Banka vodi finančne instrumente strank v centralnem depozitu za račun strank prek svojega računa v centralnem depozitu ali prek drugega vmesnega poddepozitarja, Banka vzpostavi in vodi poddepo teh finančnih instrumentov (v nadaljevanju: **poddepo**), pri čemer stranki zagotavlja vse pravice in upravičenja v zvezi z razpolaganjem z v poddepo vpisanimi finančnimi instrumenti, skladno z določili ZTFI, pogodbe o opravljanju skrbniških storitev, pogodbe o gospodarjenju s sredstvi strank in pravili poddepoja ter drugimi akti Banke. Stranka, v dobro katere so v poddepoju vpisani finančni instrumenti določene vrste, lahko od Banke, v skladu z določili ZTFI in pravili poddepoja, kadar koli zahteva, da ji izroči finančne instrumente.

1. Uvodne določbe

1.1 Namen in uporaba pravil

Ta pravila se uporabljajo za vodenje poddepoja finančnih instrumentov, ki ga Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana (v nadaljevanju: **poddepozitar**) vodi v zvezi s finančnimi instrumenti, ki jih za račun svojih strank vodi preko svojega računa v centralnem depozitu ali vmesnem depozitu.

1.2 Pomeni izrazov

(1) Posamezni izrazi, uporabljeni v teh pravilih, imajo naslednje pomeni:

deponirani finančni instrument ali DFI je finančni instrument:

- (a) katerega zakoniti imetnik je poddepozitar; ali
- (b) v zvezi s katerim ima poddepozitar pravico od zavezanca zahtevati, da za račun poddepozitarja uresničuje pravice iz tega finančnega instrumenta in po njegovem nalogu z njim razpolaga;

zavezanec pomeni, v zvezi s posameznim deponiranim finančnim instrumentom:

- (a) izdajatelja takšnega finančnega instrumenta in vsako drugo osebo, katere obveznosti izhajajo iz tega finančnega instrumenta; ali
- (b) osebo, ki se je zavezala za račun poddepozitarja uresničevati pravice iz tega finančnega instrumenta in po njegovem nalogu z njim razpolagati;

serija DFI pomeni vse DFI istega izdajatelja, ki imajo enake lastnosti in iz katerega izhajajo enake pravice;

pravice iz DFI pomeni, v zvezi s posameznim deponiranim finančnim instrumentom, naslednje pravice poddepozitarja:

- (a) vse pravice, ki jih ima poddepozitar v razmerju do zavezanca iz naslova tega deponiranega finančnega instrumenta ali v zvezi z njim;
- (b) pravico razpolagati z deponiranim finančnim instrumentom oziroma to zahtevati od zavezanca;

DFI stranke pomeni, v zvezi s posamezno stranko, pravice, ki pripadajo stranki v razmerju do poddepozitarja na podlagi DFI, ki se vodijo na njenem računu DFI;

ZTFI pomeni Zakon o trgu finančnih instrumentov (ZTFI, Uradni list RS, št. Ur.l. RS, št. 67/2007);

stranka je oseba, za katero poddepozitar na podlagi pogodbe vodi enega ali več računov DFI;

račun DFI pomeni evidenco deponiranih finančnih instrumentov, ki jo poddepozitar vodi za stranko v skladu s temi pravili;

imetnik pravic pomeni vsako izmed naslednjih oseb:

- (a) stranko;
- (b) osebo, v korist katere je vpisana pravica tretjega na DFI stranke;
- (c) zakonitega zastopnika drugega imetnika pravic; in
- (d) osebo, ki je kot pooblaščenec upravičena zastopati drugega imetnika pravic v razmerju do poddepozitarja;

zastavni upnik je oseba, ki ima zastavno pravico na DFI stranke;

užitek je oseba, ki ima užitek na DFI stranke;

odkupni upravičenec je oseba, ki ima odkupno pravico na DFI stranke;

predkupni upravičenec je oseba, ki ima predkupno pravico na DFI stranke;

upravičenec do prepovedi razpolaganja je oseba, v korist katere je na DFI stranke vpisana prepoved razpolaganja;

pravica tretjega pomeni naslednje pravice tretjih oseb na DFI stranke:

- (a) zastavno pravico;
- (b) užitek;
- (c) odkupno pravico;
- (d) predkupno pravico; in
- (e) prepoved razpolaganja;

enolična identifikacijska številka pomeni:

- (a) za osebo, ki je vpisana v davčni register v Republiki Sloveniji, njeno davčno številko ali za fizično osebo, ki je vpisana v centralni register prebivalstva oziroma pravno osebo, ki je vpisana v poslovni register v Republiki Sloveniji, njeno enotno matično številko (EMŠO) oziroma matično številko pravne osebe; oziroma
- (b) za vsako drugo osebo, lastno identifikacijsko številko, ki jo takšni osebi dodeli poddepozitar v skladu s točko 2.2(4) teh pravil;

transakcija pomeni vsako spremembo stanja DFI na računu stranke ali pravic tretjega na DFI stranke;

(2) Če v teh pravilih za posamezen izraz ni določen drugačen pomen, imajo izrazi, uporabljeni v teh izrazih pomeni, kot so opredeljeni v ZTFI.

2. Vodenje poddepoja in opravljanje vpisov v poddepoju

2.1 Evidence, ki jih vodi poddepozitar v zvezi s poddepojem

Poddepozitar vodi v zvezi s poddepojem naslednje evidence:

- (a) evidenco strank in drugih imetnikov pravic;
- (b) evidenco o računih DFI;
- (c) evidenco DFI;

2.2 Evidenca strank in drugih imetnikov pravic

- (1) V evidenci strank in drugih imetnikov pravic vodi poddepozitar za vsakega imetnika pravic njegove identifikacijske podatke.
- (2) Identifikacijski podatki imetnika pravic so naslednji podatki o imetniku pravic:
- fizično osebo:
 - ime in priimek;
 - naslov stalnega prebivališča;
 - datum rojstva;
 - enolična identifikacijska številka;
 - podatki o omejitvah (smrt, poslovna nesposobnost); in
 - v primeru, če je imetnik živ in nima poslovne sposobnosti, podatki o zakonitem zastopniku oz. zastopnikih (npr. dveh starših), in sicer za vsakega zakonitega zastopnika:
 - tip zastopnika (roditelj / skrbnik);
 - način zastopanja (skupaj z drugim zastopnikom/ posamično);
 - enolična identifikacijska številka;
 - za pravno osebo:
 - firma (skrajšana firma);
 - poslovni naslov;
 - enolična identifikacijska številka;
 - podatki o osebah, ki so upravičene dajati naloge poddepozitarju v imenu pravne osebe;
 - podatki o omejitvah (začetek stečaja ali podobnega postopka)
- (3) Identifikacijske podatke o stranki vpiše poddepozitar v evidenco ob odprtju prvega računa DFI, podatke o drugem imetniku pravic pa ob prvem vpisu pravic takšnega imetnika pravic v poddepo.
- (4) Če imetnik pravic ni vpisan, in se kljub pridobitvi lastnosti imetnika pravic ni dolžan vpisati, v davčni register v Republiki Sloveniji, mu poddepozitar dodeli lastno identifikacijsko številko, po kateri se takšen imetnik pravic loči od vseh ostalih imetnikov pravic.
- (5) Poddepozitar vpiše spremembo identifikacijskih podatkov na podlagi naloga imetnika pravic za spremembo podatkov. Če se spreminjajo podatki, ki jih je poddepozitar pridobil na podlagi izpiska iz uradne evidence ali druge javne listine, mora biti nalogu priložen nov izpisek iz takšne uradne evidence ali javna listina, iz katere izhaja sprememba podatka.

2.3 Evidenca o računih DFI

2.3.1 Podatki, ki se vodijo v evidenci računov DFI

V evidenci računov DFI vodi poddepozitar naslednje vrste podatkov o vsakem računu DFI:

- podatek o številki in vrsti računa DFI;
- podatke o stranki;
- podatke o stanju;
- podatke o transakcijah; in
- podatke o izplačilih iz naslova DFI stranke;

2.3.2 Podatki o stranki

- (1) V zvezi z vsakim računom DFI se vodijo naslednji podatki o stranki, ki je imetnik računa DFI:
- enolična identifikacijska številka stranke;
 - enolična identifikacijska številka vsake osebe, ki je pooblaščenec za dajanje nalogov v zvezi s tem računom DFI (pooblaščenec stranke);
 - naslov za pošiljanje obvestil in drugi kontaktni podatki;
 - podatki o denarnem računu, kamor poddepozitar izplača denarna izplačila stranki iz naslova DFI stranke na tem računu DFI.
- (2) Podatek o enolični identifikacijski številki stranke se lahko spremeni samo na podlagi javne listine, ki izkazuje univerzalno pravno nasledstvo stranke. Spremembe ostalih podatkov vpiše poddepozitar na podlagi pisnega naloga stranke, pri čemer se podatek o pooblaščenec vpiše samo v primeru, če je poddepozitarju hkrati predloženo notarsko overjeno pooblastilo stranke ali če stranka osebno pooblasti pooblaščenca pri poddepozitarju.

2.3.3 Podatki o stanju

- (1) V zvezi s stanjem DFI na računu DFI poddepozitar vodi naslednje podatke:
- serija DFI in količina DFI posamezne serije na računu DFI; in
 - pravice tretjih na DFI stranke;
- (2) DFI posamezne serije se na računu DFI vodijo z enako oznako kot v evidenci DFI iz točke 2.4 teh pravil.
- (3) Podatki o stanju na računu se spremenijo na podlagi izvršene transakcije. Poddepozitar izvršuje transakcije v časovnem vrstnem redu, kot prejeme naloge ali odločbe, ki so podlaga za izvršitev transakcije.
- (4) Če v naslednjem odstavku ni določeno kaj drugega, se v zvezi z vsako pravico tretjega na DFI stranke v evidenci o računu DFI vodijo naslednji podatki:
- enolična identifikacijska številka vsakega imetnika pravice:
 - vrsta pravice;
 - serija DFI in količina DFI posamezne serije, na katere se nanaša pravica tretjega;
 - trajanje pravice.
- (5) Ne glede na določilo odstavka (4) te veljajo za vodenje posameznih pravic tretjega naslednja pravila:
- pri zastavni pravici:
 - se v evidenci o računu DFI vodijo tudi naslednji podatki v zvezi z zastavno pravico:
 - v primeru, če je zastavna pravica vpisana v korist več zastavnih upnikov, delež vsakega zastavnega upnika na zavarovani terjatvi;
 - za vsakega zastavnega upnika, podatki o denarnem računu za izplačila temu zastavnemu upniku;
 - se v evidenco o računu DFI ne vpisuje o trajanju zastavne pravice;
 - se v primeru, če se zastavna pravica nanaša na vsakokratno stanje DFI na računu DFI, navedba serije DFI in količine količina DFI posamezne serije, na katere se nanaša zastavna pravica, ta podatek nadomesti z navedbo, da je predmet zastave vsakokratno stanje na računu DFI.
 - pri užitku se v evidenci o računu DFI vodi tudi podatek o denarnem računu za izplačila užitarju;
 - pri odkupni pravici se v evidenci o računu DFI v zvezi z odkupno pravico vodi tudi podatek o odkupni ceni;
- (6) Poddepozitar spremeni podatek o denarnem računu za izplačila zastavnemu upniku ali užitarju na podlagi naloga zastavnega upnika ali užitarja.

2.3.4 Podatki o transakcijah

V zvezi z vsako transakcijo, ki se nanaša na račun DFI, poddepozitar vodi naslednje podatke:

- a. podatke o spremembi stanja na računu DFI, ki je predmet transakcije, in sicer:
 - i. vsebina spremembe stanja na računu DFI;
 - ii. datum učinkovanja transakcije;
- b. podatke o pravnem temelju za izvršitev transakcije, in sicer:
 - i. če je pravni temelj za izvršitev transakcije nalog:
 1. enolično identifikacijsko številko osebe, v imenu katere je bil dan nalog;
 2. datum prejema naloga;
 - ii. če je pravni temelj za izvršitev transakcije odločba pristojnega organa:
 1. organ, ki je izdal odločbo;
 2. številko odločbe;
 3. datum prejema odločbe.

2.3.5 Podatki o izplačilih

V zvezi z vsakim izplačilom, ki ga izvrši iz naslova DFI stranke, poddepozitar vodi naslednje podatke:

- a. enolično identifikacijsko številko imetnika pravice, ki je bil upravičen do izplačila;
- b. izplačani znesek;
- c. podatke o denarnem računu, v dobro katerega je bilo plačano izplačilo za imetnika pravice;
- d. znesek odtegnjenega davka;
- e. znesek ostalih stroškov in nadomestil, ki se odtegnejo od izplačila;
- f. pravni temelj izplačila;

2.4 Evidenca DFI

(1) V evidenci DFI vodi poddepozitar naslednje podatke o DFI posamezne serije, za katere vodi poddepo:

- a. oznaka DFI;
- b. centralni depo ali vmesni depo, v katerem se vodi evidenca pravic poddepozitarja v zvezi s takšnimi DFI;
- c. stanje DFI; in
- d. spremembe stanja DFI;

(2) Podlaga za vpise v evidenco DFI so podatki o stanjih in spremembah stanj, ki jih poddepozitar prejme od centralnega depoja oziroma vmesnega depoja v katerem se vodi evidenca pravic poddepozitarja v zvezi s takšnimi DFI.

3. Poslovanje z računi DFI

3.1 Odprtje računa DFI

(1) Poddepozitar odpre za stranko račun DFI na podlagi pisne pogodbe, sklenjene med poddepozitarjem in stranko.

(2) Stranka ima lahko pri poddepozitarju odprtih več računov DFI.

(3) Račun DFI se lahko odpre kot račun stranke, kot račun gospodarjenja ali kot fiduciarni račun. Za katero vrsto računa gre, se določi v pogodbi med poddepozitarjem in stranko oziroma v zahtevi za odprtje računa, ki jo stranka posreduje poddepozitarju na podlagi takšne pogodbe. Račun gospodarjenja se odpre samo v primeru, če ima stranka s poddepozitarjem sklenjeno pogodbo o gospodarjenju s finančnimi instrumenti.

(4) Če je račun DFI odprt kot račun stranke ali kot račun gospodarjenja, je poddepozitar upravičen domnevati, da stranka izvršuje pravice iz DFI stranke na takšnem računu za svoj račun.

(5) Če je račun DFI odprt kot fiduciarni račun, je poddepozitar upravičen domnevati, da stranka izvršuje pravice iz DFI stranke na takšnem računu za račun ene ali več drugih oseb.

3.2 Vpis deponiranih finančnih instrumentov v korist računa DFI

(1) Stranka pridobi pravice iz naslova DFI stranke ko se takšni DFI vpišejo v korist njenega računa DFI.

(2) Poddepozitar vpiše DFI v korist računa DFI:

- a. če enako količino DFI iste serije istočasno vpiše v breme drugega računa DFI; ali
- b. ko se lahko prepriča, da je bila enaka količina DFI iste serije dokončno vpisana v korist poddepozitarjevega računa pri centralnem depoj ali vmesnem depoj, v katerem se vodi evidenca pravic poddepozitarja v zvezi s takšnimi DFI in da so bili ti DFI prejeti za stranko, ki je imetnik takšnega računa DFI.

(3) Če se DFI vpišejo v korist poddepozitarjevega računa pri centralnem depoj ali vmesnem depoj na podlagi pravnega posla, ki ga je po naročilu stranke izvršil poddepozitar ali druga oseba, kateri je poddepozitar posredoval naročilo stranke, se šteje pogoj iz točke b. prejšnjega odstavka za izpolnjen, ko poddepozitar prejme obvestilo o izpolnitvi takšnega posla.

(4) V poddepo se lahko prenesejo finančni instrumenti, ki jih določi poddepozitar kot sprejemljive in o tem od časa do časa obvesti stranko, pri čemer se takšno obvestilo šteje za dano, če poddepozitar objavi seznam sprejemljivih DFI na svojih spletnih straneh. Poddepozitar stranki na njeno zahtevo sporoči:

- a. katere finančne instrumente je mogoče prenesti v poddepo pri poddepozitarju in pod kakšnimi pogoji;
- b. podatke, ki jih mora vsebovati obvestilo o prenosu oziroma vpisu DFI v korist poddepozitarjevega računa pri centralnem depoj ali vmesnem depoj, da bo mogoče šteti, da je poddepozitar takšne DFI prejel za to stranko.

3.3 Vpis deponiranih finančnih instrumentov breme računa DFI

3.3.1 Učinek

S vpisom DFI v breme računa DFI prenehajo vse pravice imetnika računa iz naslova teh DFI in pravice tretjih na njih.

3.3.2 Prenos DFI

(1) Poddepozitar vpiše DFI v breme računa DFI, če izvrši njihov prenos.

(2) Prenos DFI se izvrši bodisi tako, da jih poddepozitar hkrati vpiše v dobro drugega računa DFI, bodisi tako, da jih v breme prenese svojega računa pri centralnem depoj ali vmesnem depoj, prenese v korist druge osebe.

- (3) Poddepozitar izvrši prenos DFI na podlagi popolnega in pravnega naloga upravičenega nalagodajalca za prenos DFI ali na podlagi zavezujoče odločbe pristojnega organa.
- (4) Nalog za prenos DFI je pravilen in popoln, če je dan v obliki in na način, ki ju ta pravila določajo za dajanje nalogov poddepozitarju, in če vsebuje:
 - a. podatke o DFI, ki so predmet prenosa;
 - b. navodila za prenos, ki poddepozitarju omogočajo izvršitev prenosa v korist določene osebe.
- (5) Upravičeni nalagodajalec za prenos DFI je:
 - a. če pri teh DFI ni vpisana nobena pravica tretjega, imetnik računa DFI;
 - b. če je pri teh DFI vpisana zastavna pravica, zastavni upnik;
 - c. če je pri teh DFI vpisana kakšna druga pravica tretjega, imetnik računa skupaj z vsemi imetniki pravic tretjih.

3.3.3 Prenehanje DFI

- (1) Poddepozitar vpiše DFI v breme računa DFI tudi, če te DFI prenehajo obstajati in niso več vpisane v korist poddepozitarjevega računa pri centralnem depozitu ali vmesnem depozitu.
- (2) Če v zameno za DFI, ki jih je zaradi njihovega prenehanja vpisal v breme računa DFI, poddepozitar prejme nadomestne DFI:
 - a. poddepozitar vpiše nadomestne DFI v korist računa; in
 - b. na nadomestnih DFI vpiše zastavno pravico ali užitek, ki sta prenehala zaradi vpisa DFI v breme računa.

3.4 Vpisi v zvezi s pravicami tretjih

- (1) Poddepozitar vpiše pridobitev, prenos in prenehanje pravic tretjih na DFI stranke na podlagi popolnega in pravnega naloga upravičenega nalagodajalca ali na podlagi zavezujoče odločbe pristojnega organa.
- (2) Nalog za vpis pridobitve, prenosa ali prenehanja pravic tretjih na DFI stranke je pravilen in popoln, če je dan v obliki in na način, ki ju ta pravila določajo za dajanje nalogov poddepozitarju, in če vsebuje podatke, s katerimi se takšne pravice tretjega vpisujejo v evidenco o računih DFI v skladu s temi pravili.
- (3) Hkrati z vpisom pridobitve posamezne pravice tretjega na določenem DFI stranke poddepozitar vpiše izbris vseh drugih pravic tretjih na takšnem DFI. razen predkupne pravice.
- (4) Upravičeni nalagodajalec za vpis pridobitve pravice tretjega pri DFI stranke je stranka skupaj s tistimi imetniki pravic tretjih, k se zaradi vpisa pravice tretjega, na katero se nanaša nalog, izbrišejo.
- (5) Upravičeni nalagodajalec za vpis prenosa pravice tretjega pri DFI stranke je:
 - a. v primeru zastavne pravice, zastavni upnik
 - b. v primeru drugih pravic, oseba, ki poddepozitarju z javno listino dokaže, da je takšna pravica prešla nanjo z univerzalnim pravnim nasledstvom;
- (6) Upravičeni nalagodajalec za vpis izbrisa pravice tretjega pri DFI stranke je:
 - a. imetnik takšne pravice tretjega;
 - b. stranka, če je potekel čas, za katerega je bila pravica tretjega vpisana ali če z javno listino dokaže, da je nastopilo dejstvo, ki povroči prenehanje takšne pravice tretjega (npr. smrt užitarja).

4. Uresničevanje pravic iz DFI

4.1 Splošno o uresničevanju pravic iz DFI

- (1) Poddepozitar v zvezi z DFI, ki se vodijo na računih DFI za račun strank uveljavlja pravice iz DFI v razmerju do zavezancev.
- (2) Pri uresničevanju pravic iz DFI je dolžan poddepozitar ravnati v skladu z navodili stranke.
- (3) Poddepozitar posreduje stranki vsako obvestilo v zvezi z DFI stranke, ki ga prejme od zavezanca. Če se takšno obvestilo vsebuje poziv k izbiri ene ali več možnosti za uveljavitev pravic iz DFI, poddepozitar hkrati z obvestilom obvesti stranko tudi o tem:
 - a. katero možnost bo štel za izbrano, če stranka ne bo izbrala kakšne druge možnosti (privzeta opcija); in
 - b. v katerem roku ga lahko stranka obvesti o zbiru možnosti
- (4) Če v primeru iz prejšnjega odstavka poddepozitar od stranke v danem roku ne prejme drugačnih navodil, je upravičen šteti, da je stranka izbrala privzeto opcijo.

4.2 Denarna izplačila

- (1) Denarne zneske, prejete od zavezanca iz naslova DFI, poddepozitar izplača na denarni račun imetnika pravic, ki je upravičen do takšnega izplačila, in sicer:
 - a. če je pri DFI vpisana zastavna pravica, na denarni račun zastavnega upnika;
 - b. če je pri DFI vpisan užitek:
 - i. zneske dividend, obresti in drugih donosov na denarni račun užitarja;
 - ii. zneske, ki pomenijo vračilo glavnice ali izplačilo kapitala, na denarni račun stranke, na računu DFI katere je vpisan DFI na presečni dan takšnega izplačila;
 - c. v vseh ostalih primerih na račun denarni račun stranke, na računu DFI katere je vpisan DFI na presečni dan takšnega izplačila.
- (2) Denarna izplačila se plačajo imetniku zmanjšana za morebitne zneske davkov in drugih dajatev, ki jih je pri izplačilu dolžan obračunati, odtegniti in plačati poddepozitar.

4.3 Zaokroževanje pri zamenjavah in porazdelitvah DFI

Če poddepozitar na podlagi zamenjave DFI, ki jih vodi za stranko, prejme dodatne ali nadomestne DFI, in število DFI na računu DFI stranke ne zadošča, da bi bila stranka upravičena do celega števila dodatnih ali nadomestnih DFI, je poddepozitar pooblaščen ravnati v skladu s pogoji zamenjave ali navodili stranke

4.4 Glasovalne pravice

- (1) Poddepozitar ni upravičen uresničevati glasovalnih pravic, ki izhajajo iz DFI, vpisanih na računu DFI stranke, razen če od stranke prejme pisno navodilo za glasovanje.

- (2) Poddepozitar si je na zahtevo stranke dolžan prizadevati izdati ali priskrbeti stranki pooblastilo za izvrševanje glasovalnih pravic na podlagi DFI.
- (3) Poddepozitar ni dolžan stranki posredovati letnih poročil, sporočil namenjenih imetnikom finančnih instrumentov, obvestil ali drugih dokumentov ali informacij, ki se nanašajo na katerokoli dejanje izdajatelja DFI.

5. Komuniciranje

5.1 Nalogi

- (1) Nalog imetnika pravic poddepozitarju učinkuje le v primeru, če je ga da imetnik pravic ali oseba, ki je upravičena zastopati imetnika pravic pri dajanju takšnih nalogov, in je dan v pisni obliki.
- (2) Poddepozitar se lahko s posameznim imetnikom pravic dogovori za dajanje nalogov v drugačni obliki

5.2 Obvestila poddepozitarja

Če je nastanek kakšne posledice v zvezi s temi pravili odvisen od obvestila poddepozitarju imetniku pravic, se šteje, da je imetnik pravic prejel takšno obvestilo, če mu ga je poddepozitar posredoval z uporabo kontaktnih podatkov, vpisanih v poddepozitarjevih evidencah.

6. Poročila o stanju

- (1) Poddepozitar mora na zahtevo imetnika finančnih instrumentov izpisek prometa na računu stranke iz prejšnjega odstavka izdati naslednji delovni dan po prejemu zahteve, za zahtevano obdobje. Za stranko se šteje tudi imetnik pravice tretjega. Izpisek vsebuje tudi stanje na računu v poddepoju na dan izdaje izpiska.
- (2) Zahteva imetnika finančnih instrumentov za izpisek mora vsebovati:
- ime in identifikacijo stranke,
 - številko računa v poddepoju,
 - finančni instrument, za katerega se nanaša zahteva za izpisek, ali označba, da se zahteva za vse finančne instrumente,
 - obdobje, na katerega se nanaša izpisek.
- (3) Za obliko zahtevka se smiselno uporablja točka 5.1 tega poglavja.

7. Izpiski

- (1) Poddepozitar imetniku vsaj enkrat letno pošlje informacije o transakcijah na računu v poddepoju. Obvestilo vključuje naslednje informacije:
- a. identifikacijske podatke stranke, ki so vpisani v poddepo,
 - b. presečni dan izpiska,
 - c. za vsak račun stranke:
 - i. številko računa,
 - ii. oznake in količine DFI, ki so vpisani na računu,
 - iii. če so na DFI vpisane pravice tretjih tudi:
 - podatek o vrsti pravice tretjega
 - oznaki in količini DFI, ki so predmet te pravice.
- (2) Letni izpisek stanja iz prvega odstavka tega člena pošlje poddepozitar stranki z navadno pošto pošiljko.

8. Veljavnost pravil

Ta pravila veljajo od dneva objave na spletni strani poddepozitarja.
Ta pravila se lahko spremenijo tako, da poddepozitar objavi njihove spremembe na enak način, kot so bila objavljena ta pravila.

NLB d.d.
Trg republike 2
SI-1000 Ljubljana

T: +386 1 477 20 00
E: info@nlb.si
www.nlb.si